

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

Фаховий медико-фармацевтичний коледж

Циклова комісія загальномедичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Фахового медико-фармацевтичного коледжу

Наталія ТВЕРДОХЛІБ

«29» серпня 2025 р.

Схвалено на засіданні циклової комісії загальномедичних дисциплін

Протокол № 1 від 28.08.2025 р.

Голова ЦК *Марія Ковальчук* Марія КОВАЛЬЧУК

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ МЕДСЕСТРИНСТВА»**

Галузь знань: 22 Охорона здоров'я
Спеціальність: 223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма: Сестринська справа
Освітня кваліфікація: фаховий молодший бакалавр
Професійна кваліфікація: сестра медична /брат медичний
Статус освітнього компонента: обов'язковий
Форма навчання: денна

Курс: 1

Семестр: 1,2

Обсяг кредитів ECTS: 12

Всього годин за навчальним планом: 360 год.

лекції: 54 год.

практичні заняття: 150 год.

самостійна робота студентів: 156 год.

Залік, екзамен

Київ 2025

Розробник(-и)силабусу світнього компоненту: «Основи медсестринства»

КОВАЛЬЧУК Марія, викладач, кандидат медичних наук

Викладач: КОВАЛЬЧУК Марія, викладач, кандидат медичних наук

Силабус розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії
Протокол №1 від 28.08.2025 р.

Голова циклової комісії Марія КОВАЛЬЧУК

Силабус перевірено

«10» 08 2025 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Катерина КАРДАВА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол
№ _____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол
№ _____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол
№ _____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол
№ _____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Фаховий медико-фармацевтичний коледж

Назва освітнього компоненту	Основи медсестринства
Викладач(-і)	КОВАЛЬЧУК Марія Петрівна
Портфоліо викладача	https://orcid.org/ID0009-006-2407-572x
Контактний телефон	
Електронна адреса	vipdoctornaria@gmail.com
Сторінка освітнього компоненту на сайті	
Консультації	середа, 15.00-16.00

1. Коротка анотація до освітнього компонента «ОСНОВИ МЕДСЕСТРИНСТВА»

Загально медична дисципліна «Основи медсестринства» є нормативною дисципліною зі спеціальності – «Сестринська справа», що обґрунтовує навчання і формування сучасного наукового професійного компетентнісного світогляду в майбутніх середніх медичних фахівців з питань охорони громадського здоров'я населення в сфері охорони здоров'я України.

Підготовка конкурентно – спроможного, компетентнісного фахівця, здатного вирішувати клінічні ситуації на основі доказової медицини та приймати кваліфіковані практичні рішення в межах відповідної компетенції в системі охорони здоров'я України.

Навчальна дисципліна «Основи медсестринства» - це обов'язкова компонента освітньо-професійної програми «Сестринська справа» підготовки фахового молодшого бакалавра. Дана компонента забезпечує набуття загальних і спеціальних (фахових) компетентностей, що мають важливе значення для майбутніх медичних сестер, оскільки саме вони повинні вміти надавати кваліфіковану долікарську медичну допомогу, вміти виконувати медичні маніпуляції з діагностичною та лікувальною метою, користуватися медичною апаратурою, проводити лікувально-профілактичні заходи, догляд за пацієнтом, навчання пацієнта і його оточення, профілактика захворювань.

Сучасні виклики охорони здоров'я в Україні, цифровізація системи охорони здоров'я розширення функцій в наданні медичних послуг, підготовки компетентнісних медичних працівників, а саме, середніх медичних працівників потребують створення нових підходів до проведення освітнього процесу на етапі до дипломної підготовки фахового молодшого бакалавра.

Обґрунтування необхідності професійної фахової медичної підготовки на етапах

реформування медичної галузі в Україні з урахуванням загальних тенденцій її розвитку в країнах ЄС, забезпечувати збалансованість теоретичної та практичної підготовки, належне відпрацювання практичних навичок, а також акцент на формування клінічного мислення, навичок комунікації, лідерства та між професійної взаємодії.

Висвітлити міждисциплінарні проблеми імплементації сучасного медичного законодавства в щоденну практичну діяльність фахівців у галузі охорони здоров'я з метою підвищення їхньої професійної компетенції у сфері медицини.

Вказати пріоритетні напрями розвитку сучасної медичної освіти в Україні з предмету «Основи медсестринства». Формування сучасного глобального світогляду медичного працівника в закладах вищої освіти та розширення європейського освітнього простору.

В освітньому процесі при вивченні дисципліни «Основи медсестринства» при підготовці майбутнього середнього медичного фахівця потрібно опиратися на компетентнісний підхід у новому змісті освіти, де набуті знання, уміння і навички відповідають сучасним вимогам суспільства в умовах глобальної конкуренції.

Професійна комунікація, знання та професійні практичні навички присутні в сучасних освітніх програмах для підготовки медичного працівника, які спрямовані на формування професійної майстерності для покращення медичного обслуговування дитячого населення. Мистецтво комунікації довірливого ставлення до пацієнтів і їх батьків, знаходити найефективніше професійне рішення в екстремальних клінічних ситуаціях слугують запорукою успіху в професійній діяльності середнього медичного працівника.

2. Мета навчальної дисципліни

1. Вивчити і засвоїти теоретичні та практичні питання з певної дисципліни для формування професійних компетенцій для охорони та збереження здоров'я громадян України.
2. Навчитися розпізнавати і виявляти патологічні стани в здоров'ї населення при соматичних і інфекційних захворюваннях з позицій доказовості та сучасних тенденцій перебігу патологічного стану в організмі людини та за етіологічними ознаками.
3. Вивчити і відпрацювати практичні навички з відведених навчальних тем при обслуговуванні населення різних вікових груп.
4. Розширити і поглибити світогляд клінічного мислення основних захворювань дитячого та дорослого організму для проведення сестринського діагностичного пошуку в розпізнаванні відхилень в здоров'ї пацієнтів та клінічних ознак захворювань.
5. Вивчити і засвоїти питання сестринського догляду за пацієнтами на первинній, вторинній, третинній та спеціалізованій ланках медичного обслуговування населення

згідно сучасних клінічних настанов та згідно учбової програми.

6. Розширити і поглибити науковий світогляд, клінічного мислення в питаннях інклюзивної освіти, опираючись на Концепцію розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року.

7. Вивчити і поглибити знання з програм сімейно-орієнтованого медсестринства в громаді, посмлення ролі медсестер у громадському здоров'ї.

8. Набути професійних компетенцій з питань первинної і вторинної профілактики різних захворювань, проведення скринінгових програм виявлення факторів ризику розвитку певних захворювань та методи і заходи управлінням здоров'ям.

9. Набути фахових знань та вмінь з питань медичного менеджменту, цифрових компетенцій, симуляційних кейс – методів в розпізнаванні різної патології.

10. Вивчити і засвоїти класифікацію хвороб за клінічними проявами, перебігом, стадіями, активністю патологічного процесу, ускладненнями тощо, що необхідно для загальної орієнтації середнього медичного працівника і його компетенцій для здійснення медсестринського процесу під час розпізнаванні різних захворювань, що представлено у наступній послідовності:

Етапи медсестринського процесу:

I — медсестринське обстеження (скарги пацієнта, анамнестичні дані, об'єктивно);

II — медсестринська діагностика (перераховані медсестринські діагнози — ознаки захворювання, на які медична сестра може впливати, надавати допомогу пацієнтові в межах своєї компетенції);

III — планування медсестринських втручань за схемою:

— підготовка пацієнта та взяття біологічного матеріалу для лабораторних досліджень;

— підготовка пацієнта до інструментальних методів обстеження;

— спостереження за пацієнтом і вирішення його дійсних проблем;

— виконання призначень лікаря;

— вирішення супутніх проблем і потреб пацієнта;

— навчання пацієнта та його оточення само- та взаємодогляду.

IV — реалізація плану медсестринських втручань, в якому розшифровуються всі пункти III етапу.

V — оцінювання результатів медсестринських втручань та їх корекція.

10. Вивчити і набути фахових вмінь, сучасних методів надання невідкладної долікарської допомоги на первинній, вторинній, спеціалізованій, високоспеціалізованій ланці медичного обслуговування дитячого населення.

11. Вивчити і набути цифрових компетентностей в медицині і в галузі, набути і формувати

професійні цифрові навички для надання кваліфікованої медичної допомоги.

12. Набути фахових медичних знань для проведення профілактичних заходів інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію, згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунопрофілактику, включаючи її популяризацію спрямованих на охорону здоров'я дітей та громадян України в розбудові громадського здоров'я.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

Після вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- вміти спілкуватися державною мовою, як усно так і письмово;
- теорію і філософію сестринської справи, основні потреби людини, роль медичної сестри в системі охорони здоров'я населення, етику та деонтологію сестринської справи;
- формування власного погляду на професію, ознайомлення з моральними концепціями, принципами й традиціями медсестринської справи, що дасть змогу краще зрозуміти сутність майбутньої професії;
- структуру функціонування всіх типів лікувально-профілактичних закладів в Україні, роль і завдання медсестри в лікувально-діагностичному процесі, профілактиці захворювань, опираючись на медсестринські теорії і медсестринський процес;
- нормативно-правове забезпечення сучасної державної політики України щодо охорони здоров'я громадян України з урахуванням воєнного стану;
- методи пропаганди здорового способу життя, фактори ризику розвитку захворювань, методи профілактики захворювань, методи охорони громадського здоров'я;
- професійну комунікацію – як базову професійну компетентність, цифрові навички, цифрові компетентності, принципи телемедицини, штучного інтелекту в медицині;
- набути уміння та навички виконання різних медсестринських маніпуляцій; що рекомендується приділяти увагу не лише оволодінню маніпуляційною технікою, а й майстерністю спілкування сестри медичної з пацієнтами та їх оточенням, навчанні пацієнта та (або) членів його сім'ї необхідними навичками догляду за хворими в стаціонарних та в домашніх умовах;
- формування професійного мислення при оволодінні медсестринськими маніпуляціями, що дасть змогу уникнути хибного уявлення про медсестринську діяльність як механічне виконання завдань, закріплює знання, уміння та навички, об'єднуючи їх у гнучку систему догляду;
- особливості протиепідемічних заходів в структурах лікувально-профілактичних закладів, принципи і методи дезінфекції та стерилізації, їх значимість в забезпеченні лікувально-охоронного режиму та інфекційної безпеки на всіх етапах медичного

обслуговувані населення;

- принципи обслуговування пацієнтів в цифровій системі охорони здоров'я e-Health, пацієнтоорієнтованій структурі надання медичних послуг в медицині;
- етіологію, симптоматику, сучасні методи обстеження, принципи лікування та профілактичні заходи під час захворювання різних органів і систем, питання догляду, вихожування важкохворих, агонуючих з позицій мед сестринського процесу при різних захворюваннях;
- психо-соціальні та соціально-гігієнічні заходи безпеки неінфекційних та інфекційних захворювань у всіх вікових групах населення, принципи вакцинації та імунопрофілактики;
- виписування, зберігання і застосування лікарських засобів, способи і засоби введення ліків;
- етіологію, симптоматику, лікування загрозливих для життя станів, організацію та надання при них невідкладної кваліфікованої долікарської медичної допомоги в цивільних умовах та умовах воєнного стану;
- здатність працювати в міждисциплінарні команді, проявляти навички міжособистісної взаємодії, приймати обґрунтовані клінічні рішення;
- вміння приймати компетентні рішення в умовах надзвичайних станів, надавати кваліфіковану медичну та долікарську допомогу, скеровувати на подальші етапи надання медичної допомоги;
- основні положення чинних наказів МОЗ України, методичні вказівки, положення, інструкції МОЗ України, ВООЗ, ЮНІСЕФ та інших урядових структур;
- правила техніки безпеки, охорони праці в галузі, протиепідемічного режиму, професійної безпеки під час обстеження, виконання маніпуляцій, роботи з медичною апаратурою тощо. Заходи безпеки під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом;
- об'єктивне ведення медичної документації в цифрових медичних системах та інших облікових документах , знаючи юридичну відповідальність.

3. Компетентнісний потенціал предмета та програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студента мають бути сформовані компетенції:

Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов;
---------------------------------------	--

	<p>відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.</p>
<p>Загальні компетентності (ЗК)</p>	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.</p> <p>ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 8. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності.</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності (СК)</p>	<p>СК 1. Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.</p> <p>СК 2. Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності.</p> <p>СК 3. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.</p> <p>СК 4. Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.</p> <p>СК 5. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.</p> <p>СК 6. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в нестандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.</p> <p>СК 7. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосуванні дезінфікуючих засобів.</p> <p>СК 8. Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.</p> <p>СК 9. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта , дотримання</p>

	<p>принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.</p> <p>СК 10. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.</p> <p>СК 11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання.</p> <p>СК 12. Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).</p> <p>СК 13. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.</p> <p>СК 14. Здатність до здійснення профілактичних втручань, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунізацію, включаючи її популяризацію.</p> <p>СК 15. Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я для проведення досліджень. Критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.</p> <p>СК 16. Здатність до використання професійно профільних знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.</p> <p>СК 17. Здатність організовувати та забезпечувати медсестринську діяльність, спрямовану на забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя, раннє виявлення та профілактика порушень у дітей, покращення їхнього розвитку, підвищення якості їхнього життя, супровід і підтримку сімей з дітьми у яких виявлено порушення розвитку.</p>
--	--

4. Формат курсу: очний (offline).

5. Тривалість курсу: 360 год. (12 кредитів ECTS), з них 204 год. аудиторної роботи, 156 год. самостійної роботи.

6. Статус освітнього компонента: обов'язковий.

7. Пререквізити: основи медсестринства

8. Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності. Ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Списування при оцінюванні успішності здобувача освіти під час контрольних заходів на практичних заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем освіти здійснюється згідно з встановленим в коледжі графіком відпрацювань пропущених занять. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених коледжем для виконання видів письмових робіт з освітнього компонента. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітнього компонента (апеляцій). Здобувачі освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітнього компонента, отриманої під час контрольних заходів.

9. Структура навчальної дисципліни

№	Тема	Кількість годин			
		Загальн обсяг	Лек	Навчальн практика під рівництвом кладача	Самостій робота
	Розділ 1. Вступ до предмета “Основи медсестринства”. Медсестринські теорії процес				
1	Система охорони здоров'я в Україні. Історія медсестринської справи. Охорона пацієнта в галузі	15	4	8	3
2	Медсестринський теорії (моделі)	7	4	---	3
3	Медсестринський процес. Етапи медсестринського процесу	15	4	8	3
	Розділ 2. Основи практичної діяльності медичної сестри. Маніпуляційна техніка				
4	Санітарно-протиепідемічний режим	15	4	8	3

	сувально-профілактичних закладів				
5	Прийом пацієнтів	11	—	8	3
6	Типи лікувально-профілактичних закладів. Безпечне лікарняне середовище	15	4	8	3
7	Особиста гігієна пацієнта	11	—	8	3
8	Харчування та годування пацієнтів	11	----	8	3
9	Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта	15	4	8	3
1	Втрата, смерть і горе	7	4	----	3
1	Найпростіші методи фізіотерапії. Рудотерапія	15	4	8	3
1	Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів	15	4	8	3
1	Участь медичної сестри в лабораторних та інструментальних дослідженнях	15	4	8	3
1	Зондові маніпуляції	11	—	8	3
	Розділ 3. Основи санології				
1	Здоров'я. Чинники ризику виникнення захворювань	7	4	-----	3
1	Формування здорового способу життя. Профілактика захворювань	7	4	-----	3
1	Рух і здоров'я	15	4	8	3
1	Раціональне харчування	15	4	8	3
1	Загартовування організму. Психічна регуляція	13	2	8	3
2	Сім'я та здоров'я. Активне довголіття	5	2	----	3
	Розділ 4. Підсумкова практика				
2	Медсестринський процес. Медсестринська педагогіка	11	—	8	3
2	Профілактика внутрішньолікарняної інфекції	11	----	8	3
2	Прийом пацієнтів	11	—	8	3
2	Особиста гігієна пацієнтів. Харчування та годування пацієнтів	11	—	8	3
2	Спостереження за пацієнтами	11	—	8	3
2	Найпростіші методи фізіотерапії. Рудотерапія	11	—	8	3

2	Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів	11	----	8	3
2	Участь медичної сестри в лабораторних та інструментальних дослідженнях	15	—	12	3
2	Зондові маніпуляції	15	—	12	3
3	Основи санології	13	—	10	3
Усього		360	60	210	90

10. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I.

Розділ 1. Вступ до предмета «Основи медсестринства». Медсестринські теорії і процес.

Тема 1. Система охорони здоров'я в Україні. Історія медсестринської справи. Охорона праці в галузі

ЛЕКЦІЯ

Визначення поняття «медсестринська справа». Значення медсестринської справи для охорони здоров'я, її функції. Медсестринська справа як предмет: мета, завдання, її місце серед інших дисциплін у системі медичної освіти. Філософія, теорія, суть медсестринської справи.

Історія розвитку медсестринської справи в Україні (організація шпиталів у Запорізькій Січі, догляд за хворими і пораненими в монастирях). Міжнародне визнання діяльності Ф. Найтінгейл (1820 - 1910). Товариство Червоного Хреста, його значення в створенні шкіл сестер милосердя.

Положення про медичну освіту, медичні школи, училища, медичні коледжі. Система підготовки медсестер в Україні сьогодні.

Кваліфікаційна характеристика медичної сестри (призначення, вимоги до особистості, професійні вимоги).

Значення самовиховання і самоосвіти в житті та діяльності медсестри. Система підвищення кваліфікації. Атестація кваліфікаційного рівня. Кваліфікаційні категорії.

Роль медичної сестри в лікувальному процесі. Догляд за пацієнтами як лікувальний чинник. Права та обов'язки медичної сестри.

Медсестринська етика та деонтологія. Мистецтво спілкування в медсестринстві. Навчання в медсестринській справі. Медсестринська педагогіка.

Поняття про потреби, теорію і класифікацію потреб людини. Ієрархія потреб по Маслоу,

її значення для медсестринської справи. Характеристика життєво-важливих потреб.
Охорона праці в галузі. Професійні шкідливості в роботі медсестри, їх профілактика.
Дотримання правил техніки безпеки.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Етичні елементи філософії медсестринської справи; обов'язки, цінності та чесноти медичної сестри.

Основні принципи медсестринської деонтології, викладені в клятві Флоренс Найтінгейл і Етичному кодексі Міжнародної ради медичних сестер.

Структура навчальної сестринської історії хвороби.

Спілкування як ефективний засіб допомогти людям в адаптації до змін в житті у зв'язку із захворюванням.

Фактори, що сприяють і перешкоджають спілкуванню.

Майстерність письма як форма словесного спілкування з пацієнтами, в яких спостерігається порушення гостроти слуху.

Підтримка комунікативного зв'язку з пацієнтами, нездатними до вербального спілкування.

Самоконтроль медичної сестри при невербальному спілкуванні (вираз обличчя, міміка, жести).

Навчання в медсестринській справі. Сфери навчання: пізнавальна, емоційна, психомоторна.

Умови ефективного навчання. Етапи навчального процесу.

Основні життєво-важливі потреби пацієнта (визначення й основні характеристики). Роль медичної сестри в задоволенні фізіологічних потреб пацієнта.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад: дефіцит знань, зниження слуху, зору, порушення сну, рухової активності, відсутність апетиту тощо.

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Практичні навички:

- спілкування з пацієнтом з метою допомогти адаптуватися до змін у житті у зв'язку із захворюванням;
- вміння проводити бесіду з пацієнтом для виявлення проблем;
- ведення карти спостереження за пацієнтом;
- оцінювання здатності до навчання;
- мотивація навчання;
- організація навчання;
- визначення змісту навчання;
- оцінювання вихідного рівня знань, умінь пацієнта;

- складання індивідуального плану навчання, реалізація його;
- оцінювання якості й ефективності навчання;
- виявлення проблем пацієнта;
- допомога задовольняти фізіологічні потреби пацієнта.

Тема 2. Медсестринські теорії (моделі)

ЛЕКЦІЯ

Визначення поняття «модель (теорія) медсестринської справи». Медична та медсестринська модель догляду. Ф. Найтінгейл — основоположниця медсестринської справи. Модель поведінкової системи Д. Джонсон, адаптаційна модель К. Рой, модель дефіциту самогляду Д. Орем, вдосконалена модель здоров'я М. Аллен. Модель В. Хендерсон як основа медсестринського процесу для країн, що здійснюють реформу медсестринської освіти та практики.

Тема 3. Медсестринський процес. Етапи медсестринського процесу

ЛЕКЦІЯ

Етапи медсестринського процесу, їх взаємозв'язок і зміст кожного етапу. Необхідність впровадження медсестринського процесу в медсестринську освіту і практику.

Перший етап медсестринського процесу: медсестринське обстеження пацієнта.

Методи обстеження пацієнта: суб'єктивний, об'єктивний.

Суб'єктивне обстеження: розпитування пацієнта, бесіда з родичами пацієнта.

Об'єктивне обстеження пацієнта: фізичне обстеження, знайомство з медичною картою, бесіда з лікарем, вивчення спеціальної літератури з догляду.

Реєстрація відомостей про пацієнта в навчальній медсестринській історії хвороби.

Другий етап медсестринського процесу: медсестринська діагностика.

Формулювання проблем пацієнта. Різниця між проблемою пацієнта і медичним (лікарським) діагнозом.

Класифікація проблем пацієнта. Визначення пріоритетних проблем.

Формулювання медсестринського діагнозу, документування.

Третій етап медсестринського процесу: планування медсестринського догляду.

Складання індивідуального плану догляду за пацієнтом, його значення. Використання стандартних планів клінічного догляду за пацієнтом при написанні індивідуального плану.

Погодження плану догляду з пацієнтом та членами його сім'ї.

Документування плану догляду в навчальній медсестринській історії хвороби.

Четвертий етап медсестринського процесу: реалізація (виконання) плану медсестринських втручань.

Типи медсестринських втручань: залежні, незалежні, взаємозалежні.

Визначення об'єму медсестринських втручань, документування.

П'ятий етап медсестринського процесу: оцінювання результатів і корекція догляду.

Аналіз причин отриманих результатів і формулювання висновків.

Документація оцінювання в навчальній медсестринській історії хвороби.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Значення медсестринського обстеження для виявлення проблем пацієнта і їх розв'язання.

Джерела інформації.

Суб'єктивні методи обстеження пацієнта.

Фактори, що сприяють і заважають спілкуванню.

Об'єктивні методи обстеження пацієнта.

Медсестринська діагностика, визначення цілей догляду.

Складання плану догляду та/або плану навчання, узгодження плану з пацієнтом та членами його сім'ї.

Реалізація плану догляду.

Оцінювання результатів догляду та його корекція у разі необхідності.

Ведення навчальної медсестринської історії хвороби.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад: дефіцит знань, ситуативно низька самооцінка, порушене вербальне спілкування, незгода до співпраці.

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Практичні навички:

- проведення опитування пацієнта та його родичів;
- аналіз отриманих даних;
- оцінювання даних фізичного обстеження пацієнта: зовнішній вигляд, положення в ліжку, забарвлення і вологість шкіри і слизових оболонок, притомність/непритомність;
- визначення набряків;
- уміння навчити пацієнта і членів його сім'ї навичкам само- і взаємодогляду;
- реєстрації даних стану здоров'я пацієнта в навчальній медсестринській історії хвороби;
- виявлення, формулювання проблем пацієнта, визначення їх першочерговості;
- визначення цілей медсестринських втручань;
- визначення об'єму медсестринських втручань;
- складання індивідуальних планів медсестринського догляду та навчання пацієнтів;

- використання стандартних планів догляду під час складання індивідуального плану медсестринських втручань;
- погодження плану догляду з пацієнтом і членами його сім'ї;
- визначення термінів досягнення цілей, оцінювання результату;
- внесення корективів у цілі і (або) план догляду в разі потреби;
- розписування етапів медсестринського процесу в навчальній медсестринській історії хвороби.

Змістовий модуль II

Розділ 2. Основи практичної діяльності медичної сестри. Маніпуляційна техніка

Тема 4. Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів

ЛЕКЦІЇ

Санітарно-протиепідемічний режим: мета, завдання, засоби забезпечення.

Внутрішньолікарняної інфекції: проблеми, способи передачі. Групи ризику. Фактори, що впливають на можливість інфікування.

Інфекційний контроль у лікувально-профілактичних закладах. Оброблення рук до і після виконання маніпуляції. Оброблення рук і слизових оболонок в разі контакту з біологічними рідинами.

Значення дезінфекції та стерилізації виробів медичного призначення в профілактиці внутрішньолікарняної інфекції.

Види, методи та режими дезінфекції в лікувально-профілактичних закладах.

Приготування і використання дезінфекційних розчинів: 10%, 1%, 0,5% хлорного вапна, 0,5% 1%, 3%, 5% розчинів хлораміну. Правила зберігання хлоровмісних розчинів. Правила техніки безпеки при роботі з хлоровмісними розчинами. Характеристика сучасних засобів дезінфекції (АХД-2000, бонадерм, дезактин, кутасепт, сайдекс, стеріліум, сульфохлорантин, хлорантоїн тощо).

Дезінфекція предметів догляду за пацієнтом.

Передстерилізаційне очищення шприців, голок, гумових виробів. Мийні розчини, приготування, критерії використання. Контроль якості передстерилізаційного очищення: реактиви, постановка, критерії оцінювання.

Стерилізація. Стерилізація в сухожаровій шафі: режим стерилізації, контроль за режимом, види упаковки медичних інструментів. Автоклавування: режим стерилізації, контроль за режимом, види упаковки медичних інструментів.

Дезінфекція і утилізація одноразових медичних виробів.

Централізоване стерилізаційне відділення: обладнання, функції.

Профілактика передачі вірусів парентеральних гепатитів і ВІЛ-інфекції в лікувально-

профілактичних закладах: шляхи інфікування, загальні застережні заходи.
Можливі проблеми пацієнта (наприклад, страх перед ризиком ВІЛ-інфікування).
Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Визначення і масштаб проблеми внутрішньолікарняної інфекції. Способи передачі.
Фактори, що впливають на передачу інфекції
Групи ризику розвитку внутрішньолікарняної інфекції.
Види збудників, що зумовлюють внутрішньолікарняну інфекцію.
Резервуари збудників внутрішньолікарняних інфекцій.
Заходи профілактики і контролю внутрішньолікарняних інфекцій.
Види, способи і режими дезінфекції в лікувально-профілактичних закладах.
Цілі, задачі і принципи роботи центрального стерилізаційного відділення. Способи контролю стерилізації.
Профілактика передачі парентеральних гепатитів та ВІЛ-інфекції в лікувально-профілактичних закладах.
Правила техніки безпеки під час приготування дезінфекційних розчинів.
Правила надання першої допомоги при потраплянні хлоровмісних розчинів на шкіру і слизові оболонки.
Чинні накази, інструкції і методичні вказівки МОЗ України, Головних управлінь охорони здоров'я облдержадміністрацій.
Можливі проблеми пацієнта (наприклад, страх перед ВІЛ-інфікуванням).
Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Практичні навички:

- проведення вологого прибирання в лікувально-профілактичних закладах із застосуванням дезінфекційних розчинів;
- проведення провітрювання і кварцування приміщень лікувально-профілактичних закладів;
- проведення контролю санітарного стану палат, тумбочок, холодильників;
- дезінфекція та утилізація використаного одноразового медичного інструментарію;
- дотримання техніки безпеки при роботі з біологічними рідинами;
- оброблення рук до і після виконання будь-якої маніпуляції.
- оброблення рук і слизових оболонок при контакті з біологічними рідинами;
- використання захисного пристосування (маска, халат, окуляри, шапочку, фартух);
- вміння готувати мийні і дезінфекційні розчини різної концентрації.

- дезінфікувати предмети догляду;
- проведення передстерилізаційного очищення виробів медичного призначення;
- контроль якості передстерилізаційного очищення;
- підготовка перев'язувального матеріалу, укладання в стерилізаційні коробки;
- стерилізація медичних інструментів методом кип'ятіння (в домашніх умовах);
- стерилізація медичних інструментів у повітряному стерилізаторі;
- контроль якості стерилізації;
- миття рук (соціальний рівень);
- вміння надягати стерильний халат, шапочку, маску та гумові рукавички;
- вміння знімати використані рукавички, халат, маску;
- вміння готувати до роботи маніпуляційний кабінет.

Тема 5. Прийом пацієнтів

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Обладнання і функції приймального відділення. Зміст діяльності медсестринського персоналу в приймальному відділенні стаціонару.

Шляхи госпіталізації пацієнтів у стаціонар. Огляд волосяних частин тіла пацієнта для виявлення педикульозу.

Документація, необхідна для прийому пацієнта в стаціонар.

Дезінфекційні засоби при педикульозі.

Види санітарного оброблення пацієнтів: повне і часткове.

Медична документація приймального відділення стаціонару, реєстрація пацієнта в «Журналі обліку прийому хворих і відмов у госпіталізації».

Оформлення титульного листа «Медичної карти стаціонарного хворого», «Екстреного повідомлення про інфекційне захворювання».

Транспортування пацієнта в лікувальне відділення (на лікарняному візку, кріслі-візку, на руках, пішки).

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, свербіння шкіри у зв'язку з педикульозом).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Практичні навички:

- заповнювання паспортної частини медичної карти стаціонарного хворого, журналу прийому пацієнтів;
- транспортування пацієнта до лікувального відділення;
- здійснення повного або часткового санітарного оброблення пацієнта;
- проведення огляду, вжиття відповідних заходів у разі виявлення педикульозу.

Тема 6. Типи лікувально-профілактичних закладів. Безпечне лікарняне середовище

ЛЕКЦІЯ

Лікувально-охоронний режим та його значення для пацієнта.

Види режимів рухової активності пацієнта.

Біомеханіка тіла. Правильне положення тіла.

Організація робочого місця медичної сестри для забезпечення правильної біомеханіки тіла та запобігання травмам хребта (у положенні сидячи, стоячи, при підніманні важких речей).

Запобігання травмам у пацієнта. Специфіка ризику виникнення травм у пацієнтів різного віку. Медсестринські втручання для зниження ризику падіння, отруєння й ураження електричним струмом. Виявлення пацієнтів з високим ризиком нещасних випадків (вік старше за 65 років, порушення свідомості, зору, слуху, ходи і рухливості, побічні ефекти лікарської терапії).

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, високий ризик падіння, пов'язаний з порушенням рухової функції).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Лікувально-охоронний режим, елементи і значення для пацієнта.

Види режимів рухової активності.

Правильна біомеханіка при різних положеннях тіла.

Правила переміщення і зміни положення тіла пацієнта у ліжку (на спині, на животі, в положенні Фаулера і Сімса).

Фактори ризику нещасних випадків у пацієнтів різного віку.

Методи зниження ризику падіння та інших травм у пацієнта.

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, пов'язані з порушенням рухової активності).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Практичні навички:

- переконання пацієнта в необхідності дотримання призначеного режиму фізичної активності;
- збирання необхідної інформації про пацієнта, обговорення з пацієнтом і колегою плану спільних дій перед транспортуванням пацієнта;
- застосування правил біомеханіки під час організації робочого місця і в процесі діяльності медичної сестри для запобігання травмам хребта;
- уміння здійснювати безпечне переміщення пацієнта на візок, крісло-візок, ноші,

ліжку;

- допомога пацієнту при зміні положення тіла в ліжку.

Тема 7. Особиста гігієна пацієнта

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Положення пацієнта в ліжку.

Функціональне ліжко і різні пристосування для створення пацієнтові зручного положення.

Вимоги до постільної білизни. Зміна постільної та натільної білизни тяжкохворим.

Правила збирання і транспортування брудної білизни.

Догляд за шкірою, природними складками.

Пролежні. Методики визначення ступеня ризику утворення пролежнів у пацієнта (використання шкал оцінювання ризику розвитку пролежнів за Braden та Norton). Фактори ризику розвитку пролежнів. Локалізація, стадії утворення пролежнів. Медсестринські втручання при ризику розвитку пролежнів. Тактика медичної сестри при розвитку пролежнів.

Догляд за волоссям: миття голови, розчісування.

Миття ніг. Підстригання нігтів на руках і ногах.

Догляд за ротовою порожниною.

Догляд за очима.

Догляд за носом.

Догляд за вухами.

Використання підкладних суден і сечоприймачів. Догляд за зовнішніми статевими органами, промежиною.

Навчання пацієнтів і членів його сім'ї елементам догляду за природними шкірними складками і слизовими оболонками.

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, порушення цілісності шкіри (пролежні), ризик появи попрілостей у лежачого пацієнта).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Практичні навички:

- визначення ступеня ризику розвитку пролежнів;
- вжиття заходів з профілактики пролежнів;
- оброблення шкіри за наявності пролежнів;
- забезпечення правильного положення пацієнта за допомогою функціонального ліжка та інших пристосувань;
- приготування ліжка пацієнту;

- зміна постільної та натільної білизни;
- здійснення заходів з догляду за шкірою (вмивання, обтирання лежачих пацієнтів);
- здійснення заходів з догляду за волоссям (миття, розчісування, гоління, стрижка);
- здійснення заходів з догляду за статевими органами, промежиною (профілактика попрілостей);
- здійснення заходів з догляду за очима (промивання, закапування крапель, закладання мазі, ванночки);
- здійснення заходів з догляду за вухами, оброблення зовнішнього слухового ходу;
- здійснення заходів з догляду за носовими ходами;
- здійснення заходів з догляду за порожниною рота (огляд, протирання, зрошення, полоскання, аплікації);
- подання сечоприймача тяжкохворим;
- подання металевого і гумового суден тяжкохворим.

Тема 8. Харчування та годування пацієнтів

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Складання порційної вимоги на харчування хворих та приблизного добового меню згідно з рекомендованою дієтою.

Здійснення контролю за санітарним станом приліжкових столиків і холодильників, за асортиментом і терміном зберігання продуктів.

Годування тяжкохворих пацієнтів у ліжку (з ложки, напувальниці). Введення харчових сумішей через зонд. Годування пацієнта через гастростому, догляд за нею. Техніка проведення живильних клізм. Парентеральне годування.

Практичні навички:

- проведення бесіди з пацієнтом і його родичами про сутність призначеної дієти;
- складання порційної вимоги на харчування хворих;
- складання приблизного добового меню згідно з рекомендованою дієтою;
- здійснення контролю за санітарним станом приліжкових столиків, холодильника, асортиментом і терміном зберігання продуктів;
- годування тяжкохворого з ложки і напувальниці;
- здійснення штучного харчування пацієнта (на фантомі);
- участь у роздаванні їжі.

Тема 9. Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта

ЛЕКЦІЯ

Клінічні симптоми захворювання органів дихання. Можливі проблеми пацієнта: задишка, кашель, кровохаркання. Спостереження та догляд за пацієнтом.

Клінічні симптоми захворювань кровообігу. Можливі проблеми пацієнта: біль у серці, запаморочення, брадикардія, тахікардія, аритмія, гіпотензія, гіпертензія тощо. Спостереження та догляд за пацієнтом.

Клінічні симптоми при захворюваннях органів травного каналу. Можливі проблеми пацієнта: блювання, аспірація блювотних мас, метеоризм, закрепи тощо. Спостереження та догляд за пацієнтом.

Клінічні симптоми при захворюваннях органів сечової системи. Можливі проблеми пацієнта: нетримання або затримка сечі, анурія, олігоурія, поліурія тощо. Спостереження та догляд за пацієнтом.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Термометрія: будова термометра, правила зберігання та користування термометром, види термометрів, правила вимірювання температури тіла, реєстрація результатів, цифрове і графічне записування даних термометрії.

Види температурних кривих, стадії гарячки, основні симптоми.

Особливості спостереження та догляду за пацієнтами в кожній стадії. Зниження температури тіла (критичне, літичне). Вікові особливості температурних реакцій.

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, маячіння, спрага, криза).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Дихання (частота, глибина, ритм). Визначення частоти дихання. Визначення життєвої ємності легень (спірометрія). Основні симптоми при захворюванні органів дихання. Задишка (інспіраторна, експіраторна, змішана). Кашель характер кашлю (сухий, вологий). Кровохаркання (характер харкотиння, користування індивідуальною плювальницею). Ядуха, механізм розвитку. Патологічні типи дихання: Куссмауля, Чейна—Стокса, Біота.

Оксигенотерапія: методи, показання до застосування.

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, сухість у роті, кашель).

Медсестринські втручання у зв'язку з проблемами, що виникли.

Пульс. Його характеристика (ритм, частота, наповнення, напруження).

Техніка визначення пульсу; реєстрація результатів (цифрове та графічне в температурному листку). Порушення пульсу: брадикардія, тахікардія, аритмія.

Артеріальний тиск (сistolічний, діастолічний, пульсовий). Вимірювання артеріального тиску (АТ). Види тонометрів. Цифрове і графічне записування артеріального тиску. Вікові особливості артеріального тиску. Симптоми підвищення чи зниження тиску. Симптоми

порушення АТ при хворобах органів кровообігу. Спостереження та догляд за пацієнтами з порушеннями функції системи кровообігу.

Можливі проблеми пацієнта: тахікардія, брадикардія, аритмія, гіпотензія, гіпертензія тощо.

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Спостереження та догляд за пацієнтами під час блювання, надання допомоги при аспірації блювотних мас.

Надання допомоги при метеоризмі. Застосування газовідвідної трубки (на фантомі).

Види клізм: очисна, послаблювальні (олійна і гіпертонічна), сифонна, лікувальні (мікроклізма, краплинна), живильна. Показання, протипоказання і можливі ускладнення при встановленні клізм та газовідвідної трубки.

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, закреп, посилене газоутворення в кишківнику (метеоризм), відчуття сорому).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Догляд за пацієнтами при нетриманні сечі, користування сечоприймачами. Навчання пацієнта та членів його сім'ї користуванню сечоприймачем.

Догляд при затримці сечі, катетеризація сечового міхура м'яким катетером (на фантомі).

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, страх розриву сечового міхура, страх інфікування).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Спостереження і догляд за тяжкохворими та агонуючими. Паліативна та хоспісна допомога. Стадії термінального стану, їх основні клінічні прояви. Правила поводження з трупом.

Практичні навички:

- оцінювання даних фізичного обстеження пацієнта: зовнішній вигляд, свідомість, положення у ліжку, колір та вологість шкіри і слизових оболонок;
- визначення набряків;
- вимірювання температури тіла;
- реєстрація даних термометрії в температурному листі;
- дезінфекція і зберігання термометрів;
- надання допомоги пацієнту з гарячкою;
- підрахування частоти дихальних рухів;
- визначення життєвої ємності легень за допомогою спірометра;
- допомога пацієнту під час кашлю, задишки, кровохаркання, легеневої кровотечі;
- вміння подавати кисень з кисневої подушки, централізоване подавання кисню

через носові катетери;

- дослідження пульсу, вказування його властивості;
- вимірювання артеріального тиску;
- навчання пацієнта і членів його сім'ї елементам само догляду;
- надання допомоги під час блювання, аспірації блювотних мас;
- застосування газовідвідної трубки;
- застосування очисної клізми;
- застосування сифонної клізми;
- застосування лікувальної клізми;
- застосування послаблювальних клізм;
- проведення катетеризації сечового міхура м'яким катетером;
- промивання сечового міхура;
- визначення добового діурезу, водного балансу;
- догляд за тяжкохворими та агонуючими пацієнтами.

Тема 10. Втрати, смерть і горе

ЛЕКЦІЯ

Стадії горя. Оцінювання реакції пацієнта на втрату і його здатність адаптуватися до неї.

Медсестринська допомога.

Етико-деонтологічні особливості спілкування з інкурабельним (безнадійним) хворим, його сім'єю та близькими. Потреби сім'ї та близьких інкурабельного хворого.

Психологічна допомога сім'ї та близьким інкурабельного хворого. Навчання їх елементам догляду і психологічної допомоги.

Догляд за інкурабельним хворим у стаціонарі і вдома.

Роль медичної сестри при здійсненні медсестринського процесу в паліативній та хоспісній медицині.

Необхідність психологічної підтримки медсестринського персоналу, що працює з інкурабельними.

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, відчуття провини у родині; їх невміння доглядати за безнадійно хворим родичем; надмірна депресія у пацієнта у зв'язку з майбутньою втратою).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Тема 11. Найпростіші методи фізіотерапії. Гірудотерапія

ЛЕКЦІЯ

Поняття про найпростішу фізіотерапію. Види найпростіших фізіотерапевтичних процедур. Показання та протипоказання до застосування тепла та холоду. Можливі ускладнення та їх профілактика.

Водолікування.

Гірудотерапія.

Можливі проблеми пацієнта.

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Застосування банок, солюкс-лампи, проведення кварцування, накладання гірчичників, компресів, міхура з льодом, грілки: механізм дії, показання, протипоказання, техніка процедури, догляд за пацієнтами (підготовка пацієнта, оснащення, вибір місця проведення процедури). Можливі ускладнення та їх профілактика.

Водолікування: місцеві та загальні ванни.

Гірудотерапія: показання, протипоказання, ускладнення. Техніка постановки п'явок.

Правила техніки безпеки при застосуванні найпростіших методів фізіотерапії.

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, страх перед постановкою п'явок, ризик переохолодження пацієнта при водолікуванні, опіки при постановці банок).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Практичні навички:

- застосування банок;
- накладання гірчичників;
- накладання зігрівального компресу;
- накладання охолоджувального компресу;
- застосування грілки;
- застосування міхура з льодом;
- проведення водних процедур;
- проведення кварцування;
- застосування солюкс-лампи;
- вміння ставити п'явки.

Тема 12. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів

ЛЕКЦІЯ

Вимоги до зберігання лікарських засобів.

Шляхи і способи введення лікарських засобів в організм, їх характеристика.

Особливості практичного застосування лікарських форм.

Виписування й отримування ліків в умовах лікувально-профілактичних установ. Правила зберігання, розміщення й обліку лікарських засобів у відділенні. Зберігання й облік препаратів списку А і Б. Правила роздачі лікарських засобів.

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, негативне ставлення пацієнта до терапії антибіотиками).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Вибірка призначень з листка лікарських призначень. Виписування вимоги-накладної на лікарські засоби і порядок отримання їх з аптеки.

Правила зберігання і розподілення лікарських засобів у відділенні: на медсестринському посту і в процедурному кабінеті.

Виписка, облік і зберігання лікарських засобів списку А і Б.

Оформлення журналів обліку лікарських засобів.

Шляхи і способи введення лікарських засобів.

Право пацієнта на інформацію про лікарські засоби. Необхідність отримання поінформованої згоди пацієнта на введення ліків.

Навчання пацієнта прийманню різних форм лікарських засобів ентерально, сублінгвально.

Використання мазі, присипок, пластирів, розчинів, настоянок.

Інгаляційний спосіб введення лікарських засобів через рот та ніс.

Введення супозиторіїв у пряму кишку.

Оснащення і документація процедурного кабінету.

Види шприців та голок. Ціна поділок шприца. Збирання шприців із крафт-пакета.

Набирання лікарських засобів із ампул і флаконів. Розведення антибіотиків. Постановка проб на чутливість до лікарських засобів. Анатомічні ділянки для парентерального введення лікарських засобів. Особливості введення олійних розчинів та інсуліну.

Техніка внутрішньошкірних, підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій, взяття крові для лабораторного дослідження (на фантомі).

Збирання та заповнення системи для внутрішньовенних вливання. Техніка внутрішньовенного краплинного введення лікарських засобів (на фантомі), заміна використаного флакона. Ускладнення, що виникають при парентеральному способі введення лікарських засобів. Тактика медичної сестри.

Чинні накази, інструкції та методичні вказівки МОЗ України, Головних управлінь охорони здоров'я облдержадміністрацій.

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, негативне ставлення пацієнта до терапії антибіотиками, відмова пацієнта від ін'єкцій).

Медсестринські втручання з вирішення проблем, що виникли.

Практичні навички:

- робота медичної сестри з листом лікарських призначень;
- заповнювання журналів обліку лікарських засобів;
- надання пацієнту необхідної інформації про лікарські засоби;
- роздавання лікарських засобів для ентерального застосування;
- навчання пацієнта прийому різних лікарських форм ентерально;
- навчання пацієнта техніці сублінгвального прийому лікарських засобів;
- введення лікарських засобів через пряму кишку (за допомогою ректальних свічок);
- навчання пацієнта користуватися кишеньковим інгалятором;
- вміння застосувати лікарські засоби на шкіру (мазі, присипки, розчини і настоянки);
- навчання пацієнта або членів його родини закапуванню крапель в очі, ніс, вуха.
- навчання пацієнта чи членів його родини закладанню мазі за нижнє повіко;
- збирання стерильного багаторазового використання шприца з крафт-паketу;
- збирання одноразового стерильного шприца;
- набрання лікарських засобів з ампул і флаконів;
- розведення і розрахування дози антибіотика;
- вміння ставити проби на чутливість до лікарських засобів;
- виконання внутрішньошкірних, підшкірних і внутрішньом'язових ін'єкцій (на фантомі);
- введення внутрішньовенних ін'єкцій. Взяття крові з вени для лабораторного дослідження (на фантомі);
- збирання і заповнення системи для внутрішньовенних вливань;
- виконання внутрішньовенного краплинного введення ліків (на фантомі);
- запобігання ускладненням, що можуть виникнути при парентеральному способі введення лікарських засобів.

Тема 13. Участь медичної сестри в лабораторних та інструментальних дослідженнях

ЛЕКЦІЯ

Характеристика основних методів лабораторного обстеження пацієнта, роль медичної сестри в проведенні діагностичних обстежень.

Підготовка пацієнта, взяття і направлення матеріалу на лабораторне дослідження.

Лабораторне дослідження харкотиння: бактеріологічне, загальне.

Лабораторне дослідження калу, сечі.

Характеристика основних методів інструментального обстеження пацієнтів, роль медичної сестри.

Підготовка пацієнтів до рентгенологічного обстеження шлунка, жовчного міхура, кишок, нирок, сечового міхура.

Підготовка пацієнта до ендоскопічного обстеження: бронхоскопії, езофагогастродуоденоскопії, колоноскопії, цистоскопії.

Підготовка пацієнта до ультразвукового обстеження.

Підготовка пацієнта до проведення пункцій (абдомінальної, плевральної, люмбальної), догляд за пацієнтами після пункції.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Підготовка пацієнта, оснащення, взяття і направлення матеріалу на лабораторне дослідження харкотиння (загальне і бактеріологічне).

Взяття калу для копрологічного, бактеріологічного дослідження, на приховану кров, на наявність яєць гельмінтів.

Взяття сечі на загальне і бактеріологічне дослідження, проби за Зимницьким, Нечипоренко, визначення діастази, глюкози, 17-кетостероїдів, фенілкетонурії.

Взяття крові для бактеріологічного дослідження.

Підготовка пацієнта до рентгенологічного дослідження (бронхографія, холецистографія, дослідження шлунка і кишок, сечової системи). Підготовка пацієнта до ультразвукового та ендоскопічного дослідження (бронхоскопія, езофагогастродуоденоскопія, колоноскопія, ректороманоскопія, цистоскопія). Підготовка пацієнта й участь у проведенні пункції (абдомінальної, люмбальної, плевральної). Спостереження та догляд за пацієнтом після пункції.

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, страх перед бронхоскопією, відмова від абдомінальної пункції).

Медсестринські втручання з вирішення проблем, що виникли.

Практичні навички:

- вміння вибрати призначення на лабораторні та інструментальні дослідження з листка лікарських призначень;
- пояснення пацієнту сутності дослідження і правил підготовки до нього;
- взяття харкотиння на загальний аналіз та мікобактерії туберкульозу;
- взяття калу для копрологічного та бактеріологічного дослідження, на приховану

кров, наявність яєць гельмінтів;

- взяття сечі на загальний аналіз, за методами Нечипоренка, Зимницького, на цукор, діастазу, 17-кетостероїди, фенілкетонурию;
- взяття крові з вени для бактеріологічного дослідження (на фантомі);
- оформлення направлення на різні види лабораторних досліджень;
- транспортування біологічний матеріал до лабораторії;
- підготовка пацієнта до рентгенологічних та ендоскопічних методів дослідження травної і сечової систем;
- підготовка пацієнта до ультразвукових методів дослідження.

Тема 14. Зондові маніпуляції

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Промивання шлунка з лікувальною та діагностичною метою. Особливості промивання шлунка пацієнтів, які перебувають у непритомному стані.

Фракційне зондування шлунка (підготовка пацієнта, техніка проведення, направлення взятого матеріалу в лабораторію).

Дуодентальне зондування (підготовка пацієнта, техніка і методи зондування).

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, неможливість заковтнути зонд, відмова від процедури).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Практичні навички:

- промивання шлунка пацієнта в свідомому та непритомному стані (на фантомі);
- взяття промивних вод шлунка для дослідження;
- проведення дослідження секреторної функції шлунка з ентеральними і парентеральними подразниками (на фантомі);
- проведення дуоденальне зондування (на фантомі).

Змістовий модуль III. Розділ 3. Основи санології

Тема 15. Здоров'я. Чинники ризику виникнення захворювань

ЛЕКЦІЯ

Визначення понять «здоров'я», «суспільне здоров'я».

Показники суспільного здоров'я: народжуваність, смертність, середня тривалість життя, захворюваність.

Чинники ризику виникнення захворювань. Характеристика найвагоміших чинників:

забруднення навколишнього природного середовища, нераціональне харчування, гіподинамія, шкідливі звички (алкоголізм, паління, наркоманія, токсикоманія); психоемоційна напруженість; генетична схильність та ін.

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, проживання у промисловій зоні, психоемоційна напруженість у сім'ї).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Тема 16. Формування здорового способу життя і профілактика захворювань

ЛЕКЦІЯ

Формування здорового способу життя — головний засіб профілактики захворювань.

Диспансеризація — активна форма медичного нагляду за станом здоров'я населення, роль у виявленні і ранній діагностиці захворювань.

Диспансерне спостереження за окремими групами населення.

Види спеціалізованих диспансерів, їх організація, форми і методи роботи.

Роль медичної сестри в системі диспансерного спостереження.

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, конфліктні ситуації в сім'ї, працюючий підліток).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Тема 17. Рух і здоров'я

ЛЕКЦІЯ

Вплив рухової активності на функціональний стан органів і систем.

Гігієнічні вимоги до фізичних вправ, приміщення, взуття, одягу.

Основні принципи тренування: поступовість, систематичність, різноманітність, індивідуальний підхід до пацієнтів.

Фізичні вправи як лікувальний чинник.

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, перенесений інфаркт міокарда, часті відрядження, що виключають систематичність тренувань).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Вплив рухової активності на функціональний стан органів і систем. Антропометрія. Динамометрія. Визначення ступеня фізичного навантаження за частотою пульсу і дихання. Визначення рівня вихідної тренованості за пробами (проба з присіданням, ортостатична проба, проба із затриманням дихання).

Основні принципи тренування.

Особливості рухової активності різних груп населенні з урахуванням віку, характеру праці, стану здоров'я.

Практичні навички:

- вміння пояснити пацієнту значення рухової активності для здоров'я;
- визначення та оцінювання сили м'язів;
- виконання антропометричних досліджень;
- визначення рівня вихідної тренуваності за пробами (проба з присіданням, ортостатична проба, проба із затриманням дихання);
- визначення ступеня фізичного навантаження за часом по відновленню пульсу;
- проведення бесіди на тему «Рух і здоров'я».

Тема 18. Раціональне харчування

ЛЕКЦІЯ

Раціональне харчування — чинник профілактики захворювань.

Визначення поняття, вплив раціонального харчування на здоров'я.

Основні вимоги до раціонального харчування. Енергетична цінність харчового раціону.

Основні принципи збалансованого харчування. Режим харчування. Поєднання раціонального харчування з правильною організацією рухового режиму. Харчування в похилому віці. Харчування при розумовій та фізичній праці. Організація харчування залежно від інтенсивності (енерговитрат) праці.

Формула розрахунку маси тіла. Характеристика розвантажувальних дієт.

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, порушення режиму харчування, перевищення нормальної маси тіла на 15 %).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Основні принципи раціонального харчування.

Визначення оптимальної маси тіла людини. Визначення фізіологічних потреб різних груп населення (з урахуванням статі, віку, інтенсивності праці) у поживних речовинах та енергії.

Організація харчування залежно від груп інтенсивності праці.

Практичні навички:

- пояснення пацієнтові принципів раціонального харчування;
- визначення фізіологічних потреб різних груп населення (з урахуванням статі, віку, інтенсивності праці) в поживних речовинах та енергії;
- визначення оптимальної маси тіла людини.

Тема 19. Загартовування організму. Психічна саморегуляція

ЛЕКЦІЯ

Основні принципи загартовування. Характеристика основних засобів загартовування. Рекомендації щодо загартовування здорової людини.

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, часті простудні захворювання; страх переохолодження організму).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Саморегуляція поведінки як одна з важливих функцій психіки людини. Правила позбавлення від шкідливих звичок. Психологічний захист.

Аутотренінг як система концентрованого саморозслаблення і самонавіювання.

Можливі проблеми пацієнта (наприклад, паління, психоемоційна напруженість на роботі).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Основні принципи загартовування організму. Характеристика основних засобів загартовування. Санітарно-освітня робота медсестри (підготовка тематичних лекцій, бесід). Підготовка санітарних бюлетенів на тему «Загартовування організму».

Саморегуляція поведінки і діяльності пацієнта. Принципи психологічного захисту. Сутність аутотренінгу.

Можливі проблеми (наприклад, напруженість на роботі).

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Практичні навички:

- пояснення пацієнтові основних принципів загартовування;
- проведення бесід, лекції на тему «Загартовування організму»;
- виготовлення тематичного санітарного бюлетеня «Загартовування організму».

Тема 20. Сім'я та здоров'я. Активне довголіття.

ЛЕКЦІЯ

Особливості здоров'я дорослого населення залежно від сімейного стану. Соціально-психологічні проблеми сім'ї, проблеми розлучення. Роль сім'ї у формуванні здоров'я дітей. Визначення поняття геронтологія, герогігієна, геріатрія. Проблеми людей похилого віку. Основні умови активного довголіття.

Можливі проблеми пацієнта, наприклад: розлучення, психологічна адаптація людей старечого віку.

Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Змістовий модуль IV. Розділ 4. Підсумкова практика

Тема 21. Медсестринський процес. Медсестринська педагогіка

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Етапи медсестринського процесу, їх взаємозв'язок і зміст. Медсестринське обстеження, медсестринська діагностика, складання плану догляду та/або плану навчання, реалізація плану догляду. Оцінювання результатів догляду, його корекція в разі необхідності.

Навчання в медсестринській справі. Сфери навчання. Умови ефективного навчання. Етапи навчального процесу.

Робота у відділеннях лікувально-профілактичних закладів під контролем викладача, відпрацювання практичних умінь та навичок, виконання лікарських призначень, ведення щоденників, навчальної медсестринської історії хвороби.

Практичні навички:

- вміння проводити бесіду з пацієнтом для виявлення проблем;
- оцінювання даних фізичного обстеження пацієнта;
- визначення мети та обсягу медсестринських втручань;
- оцінювання вихідного рівня знань, умінь пацієнта;
- складання індивідуальних планів медсестринського догляду та навчання пацієнтів;
- використання стандартних планів догляду при складанні індивідуального плану медсестринських втручань;
- оцінювання якості та ефективності навчання;
- документування етапів медсестринського процесу в навчальній медсестринській історії хвороби.

Тема 22. Профілактика внутрішньолікарняної інфекції.

Способи передачі внутрішньолікарняної інфекції. Групи ризику розвитку внутрішньолікарняної інфекції. Резервуари збудників внутрішньолікарняних інфекцій.

Заходи профілактики і контролю внутрішньолікарняних інфекцій.

Види, способи і режим дезінфекції в лікувально-профілактичних закладах.

Мета, завдання і принципи роботи центрального стерилізаційного відділення. Способи контролю стерилізації.

Чинні накази, інструкції і методичні вказівки МОЗ України, Головних управлінь охорони здоров'я облдержадміністрацій.

Робота у відділеннях лікувально-профілактичних закладів під контролем викладача,

відпрацювання практичних умінь та навичок, виконання лікарських призначень, ведення щоденників, навчальної медсестринської історії хвороби.

Практичні навички:

- проведення вологого прибирання в лікувально-профілактичних закладах із застосуванням дезінфекційних розчинів;
- провітрювання і кварцування приміщень лікувально-профілактичних закладів;
- дезінфекція і утилізація використаного одноразового медичного інструментарію;
- оброблення рук до і після виконання будь-якої маніпуляції;
- оброблення рук і слизових оболонок в разі контакту з біологічними рідинами;
- використання захисного пристосування (маска, халат, окуляри, шапочка, фартух);
- підготовка мийних і дезінфекційних розчинів різної концентрації;
- дезінфекція предметів догляду;
- проведення передстерилізаційного очищення виробів медичного призначення;
- контроль якості передстерилізаційного очищення;
- підготовка перев'язувального матеріалу, укладання в стерилізаційні коробки;
- стерилізація інструментів у повітряному стерилізаторі;
- контроль якості стерилізації;
- миття рук (соціальний рівень);
- надягання стерильного халата, шапочки, маски, гумових рукавичок;
- знімання використаних рукавичок, халата, маски;
- підготовка до роботи маніпуляційного кабінету.

Тема 23. Прийом пацієнтів

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Робота медичної сестри приймального відділенні стаціонару. Огляд волосяних частин тіла пацієнта для виявлення педикульозу. Дезінсекційні протипедикульозні засоби.

Санітарне оброблення пацієнтів. Медична документація приймального відділення стаціонару. Транспортування пацієнта в лікувальне відділення.

Робота у приймальному відділенні стаціонару під контролем викладача, відпрацювання практичних умінь та навичок, виконання лікарських призначень, ведення щоденників, навчальної медсестринської історії хвороби.

Практичні навички:

- заповнення паспортної частини медичної карти стаціонарного хворого, журналу прийому пацієнтів;
- транспортування пацієнта в лікувальне відділення;

- здійснення повного або часткового санітарного оброблення пацієнта;
- проведення огляду і здійснення відповідних заходів при виявленні педикульозу.

Тема 24. Особиста гігієна пацієнтів. Харчування та годування пацієнтів

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Положення пацієнта у ліжку.

Надання пацієнтові зручного положення за допомогою функціонального ліжка та інших пристосувань.

Зміна постільної і натільної білизни тяжкохворим.

Догляд за шкірою, природними складками.

Пролежні. Методики визначення ступеня ризику утворення пролежнів у пацієнта.

Фактори ризику розвитку пролежнів. Медсестринські втручання в разі ризику розвитку пролежнів. Тактика медичної сестри при пролежнях.

Догляд за волоссям.

Миття ніг. Підстригання нігтів на руках і ногах.

Догляд за ротовою порожниною.

Догляд за очима.

Догляд за носом.

Догляд за вухами.

Використання підкладних суден і сечоприймачів. Догляд за зовнішніми статевими органами, промежиною.

Навчання пацієнтів і членів його сім'ї елементам догляду за природними шкірними складками і слизовими оболонками.

Складання порційної вимоги на харчування хворих та приблизного добового меню згідно з рекомендованою дієтою.

Здійснення контролю за санітарним станом приліжкових столиків і холодильників, за асортиментом і терміном зберігання продуктів.

Годування тяжкохворих у ліжку. Штучне харчування.

Робота у відділеннях стаціонару під контролем викладача, відпрацювання практичних умінь та навичок, виконання лікарських призначень, ведення щоденників, навчальної медсестринської історії хвороби.

Практичні навички:

- визначення ступеня ризику розвитку пролежнів у пацієнта;
- здійснення заходів з профілактики пролежнів;
- оброблення шкіри за наявності пролежнів;

- забезпечення правильного положення пацієнта за допомогою функціонального ліжка та інших пристосувань;
- приготування ліжка пацієнта;
- зміна постільної та натільної білизни;
- вжиття заходів з догляду за шкірою;
- догляд за волоссям;
- догляд за статевими органами, промежиною (профілактика попрілостей);
- догляд за очима;
- догляд за вухами, оброблення зовнішнього слухового ходу;
- догляд за носовими ходами;
- догляд за порожниною рота;
- подання сечоприймач тяжкохворим пацієнтам;
- подання металевого і гумового судно тяжкохворим пацієнтам;
- бесіда з пацієнтом і його родичами про суть призначеної дієти;
- складання порційної вимоги на харчування хворих;
- складання приблизного добового меню згідно з рекомендованою дієтою;
- здійснення контролю за санітарним станом приліжкових столиків, холодильника, асортиментом і терміном зберігання продуктів;
- годування тяжкохворих з ложки і напувальниці;
- здійснення штучного харчування пацієнта (на фантомі).

Тема 25. Спостереження за пацієнтами

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Вимірювання температури тіла, реєстрація результатів. Особливості спостереження та догляду за пацієнтами при гарячці.

Визначення частоти дихання. Основні симптоми при захворюванні органів дихання: задишка, кашель, кровохаркання, ядуха. Оксигенотерапія.

Визначення пульсу, реєстрація результатів (цифрове та графічне в температурному листку). Порушення пульсу: брадикардія, тахікардія, аритмія.

Вимірювання артеріального тиску. Цифрове і графічне записування артеріального тиску.

Симптоми підвищення чи зниження тиску. Спостереження і догляд за пацієнтами з порушеннями функції системи кровообігу.

Спостереження і догляд за пацієнтами під час блювання.

Надання допомоги при метеоризмі.

Показання, протипоказання і можливі ускладнення при постановці клізм та газовідвідної

трубки.

Догляд за пацієнтами при нетриманні сечі, користування сечоприймачами. Догляд при затримці сечі, катетеризація сечового міхура м'яким катетером.

Спостереження і догляд за тяжкохворими та агонуючими. Поняття про паліативну та хоспісну допомогу. Стадії термінального стану, їх основні клінічні прояви.

Робота у відділеннях стаціонару під контролем викладача, відпрацювання практичних умінь та навичок, виконання лікарських призначень, ведення щоденників, навчальної медсестринської історії хвороби.

Практичні навички:

- визначення набряків;
- вимірювання температури тіла;
- реєстрація даних термометрії в температурному листі;
- дезінфекція і зберігання термометрів;
- надання допомоги пацієнту з гарячкою;
- підрахування частоти дихальних рухів;
- допомога пацієнту під час кашлю, задишки, кровохаркання, легеневої кровотечі;
- подавання кисню з кисневої подушки. Централізоване подавання кисню через носові катетери;
- дослідження пульсу, вказання його властивостей;
- вимірювання артеріального тиску;
- надання допомоги під час блювання, аспірації блювотних мас;
- застосування газовідвідної трубки;
- застосування очисної клізми;
- застосування сифонної клізми;
- застосування лікувальної клізми;
- застосування послаблювальної клізми;
- катетеризація сечового міхура м'яким катетером;
- промивання сечового міхура;
- визначення добового діурезу, водний баланс.
- догляд за тяжкохворими та агонуючими пацієнтами.

Тема 26. Найпростіші методи фізіотерапії. Гірудотерапія

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Застосування банок, солюкс-ламп, кварцування, накладання гірчичників, компресів, міхура з льодом, грілки: механізм дії, показання, протипоказання, техніка процедури,

догляд за пацієнтами (підготовка пацієнта, оснащення, вибір місця проведення процедури). Можливі ускладнення та їх профілактика.

Водолікування: місцеві та загальні ванни.

Гірудотерапія: показання, протипоказання, ускладнення. Техніка постановки п'явок.

Правила техніки безпеки при застосуванні найпростіших методів фізіотерапії.

Робота у відділеннях стаціонару під контролем викладача, відпрацювання практичних умінь та навичок, виконання лікарських призначень, ведення щоденників, навчальної медсестринської історії хвороби.

Практичні навички:

- застосування банок;
- накладання гірчичників;
- накладання зігрівального компресу;
- накладання охолоджувального компресу;
- застосування грілки;
- застосування мішура з льодом;
- застосування водних процедур;
- проведення кварцування;
- застосування солюкс-ламп;
- постановка п'явок.

Тема 27. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Вибірка призначень з листка лікарських призначень. Виписування вимоги-накладної на лікарські засоби і порядок отримання їх з аптеки. Зберігання і розподілення лікарських засобів у відділенні. Виписка, облік і зберігання лікарських засобів списку А і Б.

Право пацієнта на інформацію про лікарські засоби. Необхідність отримання згоди пацієнта на введення ліків.

Застосування мазі, присипок, пластирів, розчинів, настоянок.

Інгаляційний спосіб введення лікарських засобів через рот та ніс.

Введення супозиторіїв в пряму кишку.

Оснащення і документація процедурного кабінету.

Набирання лікарських засобів із ампул і флаконів. Розведення антибіотиків. Постановка проб на чутливість до лікарських засобів. Анатомічні ділянки для парентерального введення лікарських засобів. Особливості введення олійних розчинів та інсуліну.

Техніка внутрішньошкірних, підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій, взяття крові для лабораторного дослідження.

Збирання та заповнення системи для внутрішньовенного вливання. Техніка внутрішньовенного краплинного введення лікарських засобів. Ускладнення, що виникають при парентеральному способі введення лікарських засобів. Тактика медичної сестри.

Робота у відділеннях стаціонару під контролем викладача, відпрацювання практичних умінь та навичок, виконання лікарських призначень, ведення щоденників, навчальної медсестринської історії хвороби.

Практичні навички:

- робота з листом лікарських призначень;
- заповнювання журналів обліку лікарських засобів;
- надання пацієнту необхідної інформації про лікарські засоби;
- роздавання лікарських засобів для ентерального застосування;
- навчання пацієнта прийому різних лікарських форм ентерально.
- навчання пацієнта техніці сублінгвального вживання лікарських засобів;
- застосовування лікарських засобів через пряму кишку (за допомогою ректальних свічок);
- навчання пацієнта користуватися кишеньковим інгалятором;
- застосування лікарських засобів на шкіру (мазі, присипки, розчини і настойки);
- навчання пацієнта або членів його сім'ї закапуванню крапель в очі, ніс, вуха;
- збирання стерильного багаторазового використання шприца з крафт-паketу;
- збирання одноразового стерильного шприца;
- набирання лікарських засобів з ампул і флаконів;
- розведення і розрахування дози антибіотика;
- вміння поставити проби на чутливість до лікарських засобів;
- виконання внутрішньошкірних, підшкірних і внутрішньом'язових ін'єкцій;
- виконання внутрішньовенних ін'єкцій;
- взяття крові з вени для лабораторного дослідження;
- збирання і заповнення системи для внутрішньовенних вливань;
- виконання внутрішньовенного краплинного вливання ліків;
- запобігання ускладненням, що можуть виникнути при парентеральному способі введення лікарських засобів.

Тема 28. Участь медичної сестри в лабораторних та інструментальних дослідженнях

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Підготовка пацієнта, оснащення, взяття і направлення матеріалу на лабораторне дослідження харкотиння (загальне і бактеріологічне).

Взяття калу для копрологічного, бактеріологічного дослідження, на приховану кров, яйця гельмінтів.

Взяття сечі для загального і бактеріологічного дослідження, проби за Зимницьким, Нечипоренко, визначення діастази, глюкози, 17-кетостероїдів, фенілкетонурії.

Взяття крові для бактеріологічного дослідження.

Підготовка пацієнта до рентгенологічного дослідження (бронхографія, холецистографія, дослідження шлунка і кишок, сечової системи).

Підготовка пацієнта до ультразвукового та ендоскопічного дослідження (бронхоскопія, езофагогастродуоденоскопія, колоноскопія, ректороманоскопія, цистоскопія).

Підготовка пацієнта й участь у проведенні пункції (абдомінальної, люмбальної, плевральної). Спостереження і догляд за пацієнтом після пункції.

Робота у відділеннях стаціонару під контролем викладача, відпрацювання практичних умінь та навичок, виконання лікарських призначень, ведення щоденників, навчальної медсестринської історії хвороби.

Практичні навички:

- вибирання призначення на лабораторні та інструментальні дослідження з листка лікарських призначень;
- пояснення пацієнту суті дослідження і правила підготовки до нього;
- взяття харкотиння на загальний аналіз та мікобактерії туберкульозу;
- взяття калу для копрологічного і бактеріологічного дослідження, на приховану кров, яйця гельмінтів;
- взяття сечі на загальний аналіз, за Нечипоренком, Зимницьким, на глюкозу, діастазу, 17-кетостероїди, фенілкетонурію;
- взяття крові з вени для бактеріологічного дослідження;
- оформлення направлення на різні види лабораторних досліджень;
- транспортування біологічного матеріалу до лабораторії;
- підготовка пацієнта до рентгенологічних та ендоскопічних методів дослідження травної і сечової систем;
- підготовка пацієнта до ультразвукових методів дослідження.

Тема 29. Зондові маніпуляції

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Промивання шлунка з лікувальною та діагностичною метою. Особливості промивання шлунка пацієнтів, що перебувають у непритомному стані.

Фракційне зондування шлунка (підготовка пацієнта, техніка проведення, направлення взятого матеріалу в лабораторію).

Дуодентальне зондування (підготовка пацієнта, техніка і методи зондування).

Робота у відділеннях стаціонару під контролем викладача, відпрацювання практичних умінь та навичок, виконання лікарських призначень, ведення щоденників, навчальної медсестринської історії хвороби.

Практичні навички:

- промивання шлунка пацієнту в свідомому та непритомному стані;
- взяття промивних вод шлунка для дослідження;
- участь у дослідженні секреторної функції шлунка з ентеральними і парентеральними подразниками;
- участь у дуоденальному зондуванні.

11. Форми і методи навчання

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції, практичні заняття; самостійна робота студентів (СРС); консультації.

Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання; словесні та наочні – під час лекційних занять та консультацій, практичні – під час практичних та самостійних робіт.

Зважаючи на актуальність проблеми модернізації змісту освіти, варто надавати перевагу інтерактивним методам подання навчального матеріалу, як-от: створення проблемних ситуацій, симуляційних клінічних кейсів при вивченні того чи іншого патологічного стану, виявленого в дитячому організмі, робота у великих і малих групах (умовно «фахових»); елементи рольових вправ, наближених до елінічних виробничих ситуацій; застосування сформованого клінічного мислення; метод «моделювання ситуації (переважно виробничої)» тощо; спонукати здобувачів освіти до використання комп'ютерних технологій, штучного інтелекту, симуляційних принципів клінічних ситуацій, що оптимізує, інтенсифікує освітній процес, адже є не тільки джерелом навчальної текстової та відеоінформації, а й дає можливість конструювання, відтворення певних клінічних практичних ситуацій, у яких реалізуються здобуті теоретичні знання, набуті професійні практичні навички для охорони здоров'я дитячого населення та охорони громадського здоров'я в цілому.

12. Види та форми контролю

Поточний контроль.

Контроль знань на кожному занятті: усне та письмове опитування.

Контроль змістових модулів: усне та письмове опитування.

Умови допуску до контролю змістових модулів: наявність мінімальної кількості балів за заняття змістового модулю.

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів.

Семестровий контроль.

Форма семестрового контролю: екзамен

Умови допуску до семестрового контролю: поточний рейтинг не менше 36 рейтингових балів, наявність мінімальної кількості балів за контроль змістового модулю, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітнього компонента.

13. Оцінювання знань

Протягом вивчення освітнього компонента всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Підсумковий контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю (кредиту).

Вивчення освітнього компонента закінчується екзаменом.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми та під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем і питань, які студент опрацьовує самостійно і вони не належать до структури практичного заняття.

14. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

За національною шкалою практичні завдання різного ступеню складності

Рівень	Оцінка	Вимоги до знань та вмінь
Незадовільн.	2	Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам «задовільної» оцінки.

Задовільний	3	Оцінка «задовільно» виставляється студентові на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Студент спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.
Добрий	4	Оцінка «добре» виставляється за умови, коли студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематизовано, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.
Відмінний	5	Оцінка «відмінно» виставляється у випадку, коли студент знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпано точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності.

За 100-бальною (рейтинговою) шкалою.

Максимальна кількість рейтингових балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – 100, в т. ч. за поточну навчальну діяльність – 60 балів, за результатами модульного контролю – 40 балів. Оцінка за освітній компонент виставляється як середня арифметична оцінка засвоєння всіх модулів і має визначення за системою ECTS та за традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

15. Оцінювання поточної навчальної діяльності

При засвоєнні кожної теми модулю за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за бальною шкалою, у межах визначеної для теми кількості балів.

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів.

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти.

Під час контролю за змістовими модулями.

16. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Екзамен.

Після закінчення вивчення модулю, поточна навчальна діяльність оцінюється шляхом додавання кількості балів, набраних студентом за змістові модулі. Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу,

дорівнює 60 балам. Мінімальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 36 балам.

Оцінювання семестрового контролю здійснюється в межах від 24 до 40 балів.

Оцінка за освітній компонент А, В, С, D, Е виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Конвертація кількості балів за освітній компонент в оцінки за шкалою ECTS та національною шкалою

Бали	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно (зараховано)	A
82–89	Дуже добре (зараховано)	B
75–81	Добре (зараховано)	C
67–74	Задовільно (зараховано)	D
60–66	Достатньо (зараховано)	E
35–59	Незадовільно (незараховано)	FX
1–34	Не допущений	F

Оцінка з освітнього компоненту FX, F виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з освітнього компоненту після завершення її вивчення.

Оцінка FX виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання не більше 2 разів під час канікул та впродовж 2 (додаткових) тижнів після закінчення семестру за графіком, затвердженим директором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенню вивчення освітнього компоненту (не виконали робочу програму хоча б з одного модулю, або не набрали за поточну навчальну діяльність з модулю мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

17. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Реалізацію освітньо-професійної програми зі спеціальності забезпечують педагогічні працівники з повною вищою. Матеріально-технічне, інформаційне та навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності відповідає технологічним вимогам Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

18. Перелік практичних навичок

1. Виявляти проблеми пацієнта, формулювати медсестринський діагноз.
2. Складати індивідуальні плани медсестринського догляду за пацієнтом, використовуючи стандартні плани догляду.
3. Складати індивідуальні плани навчання пацієнта, використовуючи стандартні плани навчання.
4. Дезінфікувати й утилізувати використаний одноразовий медичний інструментарій.
5. Дезінфікувати інструменти медичного призначення.
6. Обробляти руки до і після виконання будь-якої маніпуляції.
7. Обробляти руки і слизові оболонки при контакті з біологічними рідинами.
8. Готувати мийні і дезінфекційні розчини різної концентрації.
9. Дезінфікувати предмети догляду.
10. Проводити передстерилізаційне очищення виробів медичного призначення.
11. Контролювати якість передстерилізаційного очищення.
12. Стерилізувати медичний інструментарій методом кип'ятіння (у домашніх умовах).
13. Стерилізувати інструменти в повітряному стерилізаторі. Контролювати якості стерильності.
14. Готувати перев'язувальний матеріал, укладати в стерилізаційні коробки. Контролювати якість стерильності при стерилізації в автоклаві.
15. Надягати стерильний халат, шапочку, маску, гумові рукавички.
16. Заповнювати паспортну частину індивідуальної карти стаціонарного хворого, журнал прийому пацієнтів.
17. Проводити огляд і здійснювати відповідні заходи при виявленні педикульозу.
18. Визначати ступінь ризику розвитку пролежнів у пацієнта.
19. Проводити заходи з профілактики пролежнів.
20. Обробляти шкіру за наявності пролежнів.
21. Здійснювати заходи з догляду за статевими органами, промежиною (профілактика попрілостей).
22. Здійснювати заходи з догляду за очима (промивання, закапування крапель, закладання мазі, ванночки).
23. Здійснювати заходи з догляду за вухами, оброблювання зовнішнього слухового ходу.
24. Здійснювати заходи з догляду за носовими ходами.
25. Здійснювати заходи з догляду за порожниною рота (огляд, протирання, зрошення, полоскання, аплікації).

26. Подавати сечоприймач, металеве і гумове судно тяжкохворим.
27. Скласти порційну вимогу на харчування хворих.
28. Скласти приблизне добове меню згідно з рекомендованою дієтою.
29. Годувати тяжкохворого пацієнта з ложки і напувальниці.
30. Здійснювати штучне харчування пацієнта (на фантомі).
31. Вимірювати температуру тіла. Реєструвати дані термометрії в температурному листі.
32. Підраховувати частоту дихальних рухів. Реєструвати дані в температурному листі.
33. Визначати життєву ємність легень за допомогою спірометра.
34. Подавати кисень з кисневої подушки.
35. Подавати кисень через носові катетери.
36. Досліджувати пульс. Реєструвати дані в температурному листі.
37. Вимірювати артеріальний тиск. Реєструвати дані в температурному листі.
38. Визначати набряки.
39. Надавати допомогу під час блювання, аспірації блювотних мас.
40. Застосовувати газовідвідну трубку.
41. Застосовувати очисну клізму.
42. Застосовувати сифонну клізму.
43. Застосовувати лікувальну мікроклізму.
44. Застосовувати лікувальну краплинну клізму.
45. Застосовувати олійну клізму.
46. Застосовувати гіпертонічну клізму.
47. Проводити катетеризацію сечового міхура м'яким катетером.
48. Промивати сечовий міхур.
49. Застосовувати банки.
50. Накладати гірчичники.
51. Накладати зігрівальний компрес.
52. Накладати охолоджувальний компрес.
53. Застосовувати міхур з льодом.
54. Застосовувати грілку.
55. Застосовувати п'явки.
56. Навчати пацієнта користунню кишеньковим інгалятором.
57. Закрапувати краплі в очі, ніс, вуха, закладати мазь за нижнє повіко.
58. Збирати стерильний багаторазового використання шприц з крафт-пакета.
59. Збирати одноразовий стерильний шприц.

60. Набирати лікарські засоби з ампули і флакона.
61. Розводити і розрахувати дозу антибіотика.
62. Виконувати внутрішньошкірні ін'єкції (на фантомі).
63. Виконувати підшкірні ін'єкції (на фантомі).
64. Виконувати внутрішньом'язові ін'єкції (на фантомі).
65. Виконувати внутрішньовенні ін'єкції (на фантомі).
66. Брати кров з вени для лабораторного дослідження (на фантомі).
67. Збирати і заповнювати систему для внутрішньовенних вливань.
68. Виконувати внутрішньовенне краплинне вливання ліків(на фантомі).
69. Брати харкотиння на загальний аналіз та мікобактерії туберкульозу.
70. Брати кал для копрологічного та бактеріологічного дослідження.
71. Брати кал на приховану кров, яйця гельмінтів.
72. Брати сечу на загальний аналіз, за методом Нечипоренка, на діастазу.
73. Брати сечу за методом Зимницького (визначити питому вагу).
74. Брати сечу на глюкозу, білок, фенілкетонурію, 17-кетостероїди, бактеріологічне дослідження.
75. Брати кров з вени для бактеріологічного дослідження (на фантомі).
76. Промивати шлунок пацієнту в свідомому стані (на фантомі).
77. Промивати шлунок пацієнту в непритомному стані (на фантомі).
78. Брати промивні води шлунка для дослідження.
79. Проводити дослідження секреторної функції шлунка з ентєральними і парентєральними подразниками (на фантомі).
80. Проводити дуоденальне зондування (на фантомі).
81. Готувати пацієнта та оснащення до проведення плевральної пункції.
82. Готувати пацієнта та оснащення до проведення абдомінальної пункції.
83. Готувати пацієнта та оснащення до проведення люмбальної пункції.
84. Визначати та оцінювати силу м'язів.
85. Виконувати антропометричні дослідження.

19. Перелік практичних навичок та вмінь до вивчення курсу

1. Проведення санітарної обробки пацієнта.
2. Обробка волосся при виявленні педикульозу.
3. Антропометрія.
4. Долікарська допомога хворому при погіршенні стану під час приймання гігієнічної ванни.

5. Приготування дезінфікуючих розчинів потрібної концентрації.
6. Дезінфекція предметів догляду, особистої гігієни хворого, посуду.
7. Дезінфекція використаних голок, шприців, інструментарію.
8. Контроль якості передстерилізаційної обробки.
9. Стерилізація медичного інструментарію, перев'язувального матеріалу та предметів догляду.
10. Контроль стерилізації.
11. Приготування ліжка пацієнту.
12. Заміна натільної і постільної білизни лежачому хворому.
13. Транспортування та перекладання пацієнта.
14. Догляд за шкірою. Вмивання лежачих хворих, обтирання.
15. Догляд за волоссям: миття, розчісування, стрижка, гоління.
16. Підмивання лежачих хворих.
17. Заходи з профілактики пролежнів.
18. Догляд за шкірою в разі наявності пролежнів.
19. Туалет очей: промивання, очні ванночки .
20. Очищення зовнішнього слухового проходу.
21. Туалет носа, очищення носових ходів.
22. Догляд за порожниною рота: зрошення, полоскання, чищення зубів.
23. Подавання судна і сечоприймача лежачим пацієнтам.
24. Складання порційної вимоги.
25. Складання дісти при різних захворюваннях.
26. Годування лежачого хворого з ложки, напувальника.
27. Введення харчових сумішей через зонд.
28. Годування хворих через гастростому, обробка шкіри навколо гастростоми.
29. Участь медсестри в роздаванні їжі, годуванні пацієнтів.
30. Вимірювання температури тіла. Графічне та цифрове зображення температури.
31. Догляд за пацієнтами в гарячці та під час критичного зниження температури тіла.
32. Підрахунок частоти дихання, запис в температурному листку.
33. Визначення життєвої ємкості легень за допомогою спірометра.
34. Допомога пацієнтам під час кашлю, задишки, кровохаркання та легеневої кровотечі.
35. Подання кисню з кисневої подушки, через носовий катетер.
36. Визначення пульсу, його характеристика, графічне та цифрове записування в температурному листку.
37. Вимірювання артеріального тиску, його реєстрація.

38. Допомога пацієнтам при болях у серці, непритомності, колапсі.
39. Визначення набряків, добового діурезу, водного балансу.
40. Проведення реанімаційних заходів.
41. Накладання гірчичників.
42. Накладання зігрівальних компресів, у тому числі на вухо.
43. Накладання охолоджувальних компресів.
44. Застосування грілки та міхура з льодом.
45. Гірудотерапія.
46. Проведення водних процедур /лікувальні ванни/.
47. Техніка процедури УФО, сольокс.
48. Вибір призначень з листка лікарських призначень пацієнта.
49. Складання вимоги-накладної на лікарські засоби.
50. Розкладання лікарських засобів у медичній шафі за способом їх застосування.
51. Зовнішнє застосування ліків: втирання мазей, накладання пластирів, застосування присипок.
52. Закапування крапель в ніс, вуха, очі. Закладання мазі за повіки.
53. Користування кишеньковим інгалятором.
54. Ентеральне введення ліків: пероральне, сублінгвальне.
55. Введення ректальних та вагінальних свічок.
56. Миття рук медсестри та одягання стерильних рукавичок.
57. Збирання стерильного шприца одноразового використання.
58. Набирання ліків із ампул і флаконів.
59. Внутрішньошкірна ін'єкція.
60. Проведення проб на чутливість до лікарських засобів, проби Манту.
61. Підшкірна ін'єкція.
62. Користування інсуліновим шприцом. Розрахунок дози та введення інсуліну.
63. Введення олійних розчинів, обробка інструментів після ін'єкції.
64. Внутрішньом'язова ін'єкція.
65. Розчинення, розрахунок дози та введення антибіотиків.
66. Техніка накладання джгута та виконання венепункції.
67. Внутрішньовенне струминне введення лікарських засобів.
68. Монтаж та заповнення системи для внутрішньовенних вливань.
69. Внутрішньовенне краплинне введення лікарських засобів.
70. Техніка кровопускання.
71. Допомога пацієнту під час блювання, аспірації блювотних мас.

72. Промивання шлунку.
73. Застосування газовивідної трубки.
74. Клізми: очисна, сифонна, лікувальна та гіпертонічна.
75. Катетеризація та промивання сечового міхура.
76. Забір крові з вени для лабораторного дослідження (бактеріологічного, біохімічного).
77. Техніка взяття мазка із зівів і носа.
78. Забір харкотиння для лабораторного дослідження (загального, бактеріологічного).
79. Забір блювотних мас і промивних вод шлунку для лабораторного дослідження.
80. Забір калу для лабораторного дослідження: копрологічного, бактеріологічного, на приховану кров, яйця гельмінтів.
81. Підготовка пацієнта і техніка виконання зондових процедур.
82. Забір сечі для загального аналізу, дослідження на глюкозу, амілазу.
83. Визначення добового діурезу, водного балансу.
84. Забір сечі за методом Зимницького, Нечипоренка.
85. Забір сечі для бактеріологічного дослідження.
86. Виписування скерувань у лабораторію на всі види досліджень.
87. Підготовка пацієнта та участь сестри медичної у рентгенологічному обстеженні шлунку, кишок, холецистографії, урографії.
88. Проведення проби на чутливість до контрастної речовини.
89. Підготовка пацієнта та участь сестри медичної у бронхоскопії, цистоскопії, езофагогастродуоденоскопії, колоноскопії та ректороманоскопії.
90. Плевральна пункція (плевроцентез): підготовка пацієнта, оснащення, допомога лікарю, догляд та спостереження за пацієнтом під час і після процедури.
91. Люмбальна пункція: підготовка пацієнта, оснащення, допомога лікарю, догляд та спостереження за пацієнтом під час і після процедури.
92. Абдомінальна пункція: підготовка пацієнта, інструментарію, допомога лікарю, догляд та спостереження за пацієнтом під час та після маніпуляції.
93. Суб'єктивне і об'єктивне обстеження пацієнта.
94. Виявлення і формулювання проблем пацієнта.
95. Складання і реалізація плану медсестринських втручань.
96. Задоволення потреб пацієнта, вирішення проблем.
97. Навчання пацієнта і членів родини само- і взаємодогляду.
98. Ведення медсестринської документації.

20. Перелік питань до підсумкового контролю вивчення курсу

1. Історія розвитку та становлення медсестринста у світі та в Україні.
2. Роль сестри медичної в лікувальному процесі. Права та обов'язки сестри медичної.
3. Типи закладів охорони здоров'я, їх структура та функції.
4. Приймальне відділення лікарні, об'єм роботи медсестри.
5. Прийом, реєстрація та санітарна обробка пацієнта.
6. Санітарно-протиепідемічний режим закладів охорони здоров'я. Поняття інфекційної безпеки.
7. Види та методи дезінфекції.
8. Методи стерилізації.
9. Лікувально-охоронний режим, його елементи та значення для пацієнта.
10. Режими фізичної активності.
11. Транспортування та перекладання пацієнтів.
12. Медсестринські втручання для задоволення потреби пацієнта з дотримання особистої гігієни.
13. Заміна постільної та натільної білизни тяжкохворому. Правила зберігання чистої та брудної білизни в стаціонарі.
14. Туалет очей, слухових проходів, носових ходів, порожнини рота тяжкохворого.
15. Пролежні. Фактори ризику розвитку пролежнів, стадії утворення, локалізація. Медсестринські втручання з метою профілактики пролежнів.
16. Лікувальне харчування, основні принципи. Годування тяжкохворих.
17. Харчування хворих в стаціонарі. Контроль за передачами з дому, зберіганням продуктів харчування. Складання порційної вимоги.
18. Дієтичне харчування.
19. Штучне годування: через зонд, гастростому, за допомогою живильної клізми, парентеральне.
20. Термометр: будова, правила зберігання і користування, дезінфекція.
21. Вимірювання температури тіла, реєстрація (цифрова, графічна), оцінка результатів.
22. Стадії гарячки, основні симптоми. Догляд за пацієнтами в гарячці.
23. Спостереження за диханням (частота, глибина, ритм). Підрахунок частоти дихальних рухів, цифровий та графічний запис.
24. Проблеми пацієнта при захворюваннях органів дихання.
25. Медсестринські втручання для задоволення потреби пацієнта в нормальному диханні.
26. Правила користування індивідуальною плювальницею, її дезінфекція.

27. Оксигенотерапія: техніка подачі кисню з кисневої подушки, через апарат Боброва.
28. Пульс техніка дослідження, властивості, цифрове та графічне зображення в температурному листку, порушення пульсу.
29. Артеріальний тиск: техніка вимірювання, оцінка, цифровий та графічний запис, порушення АТ.
30. Проблеми пацієнта при порушенні функцій серцево-судинної системи. Надання допомоги при гострій судинній недостатності.
31. Проблеми пацієнта з порушенням функцій травного каналу. Допомога пацієнту під час блювання.
32. Промивання шлунка, показання, протипоказання, техніка виконання.
33. Очисна клізма, показання, протипоказання, техніка виконання.
34. Сифонна клізма, показання, протипоказання, техніка виконання.
35. Краплинна клізма, показання, протипоказання, техніка виконання.
36. Лікувальна клізма, показання, протипоказання, техніка виконання.
37. Олійна клізма, показання, протипоказання, техніка виконання.
38. Метеоризм, застосування газовивідної трубки.
39. Проблеми пацієнта з порушенням функцій сечовидільної системи.
40. Заходи при затримці сечі. Катетеризація сечового міхура у чоловіків та жінок.
41. Показання та техніка промивання сечового міхура.
42. Механізм дії грілки: показання, протипоказання, техніка застосування.
43. Механізм дії, показання до призначення, техніка застосування міхура з льодом.
44. Показання, протипоказання, анатомічні ділянки, техніка постановки банок.
45. Показання, протипоказання, техніка накладання гірчичників.
46. Показання, протипоказання, види та застосування компресів.
47. Водолікування. Загальні і місцеві ванни. Надання першої допомоги пацієнту в разі погіршення стану під час приймання ванни.
48. Світлолікування. Показання, протипоказання, можливі ускладнення при застосуванні лампи соллюкс, УФО, Мініна.
49. Правила виписування та отримання лікарських засобів у стаціонарі.
50. Правила зберігання, розміщення та обліку ліків у відділенні.
51. Організація роздавання ліків у відділенні.
52. Зовнішнє застосування ліків: втирання мазей, закапування крапель в ніс, вуха, очі. Інгаляції.
53. Ентеральне введення ліків: через рот, під язик, ректальне.
54. Парентеральний спосіб введення ліків, переваги і недоліки, інструментарій.

55. Внутрішньошкірні ін'єкції: призначення, анатомічні ділянки, техніка виконання.
56. Проба Манту та проба на чутливість до медикаментів. Оцінка результатів.
57. Особливості введення олійних розчинів, можливі ускладнення, їх профілактика.
58. Розрахунок дози та правила введення інсуліну.
59. Внутрішньом'язові ін'єкції: призначення, анатомічні ділянки, техніка виконання.
60. Розчинення, розрахунок дози та введення антибіотиків.
61. Венепункція: призначення, інструментарій, техніка проведення.
62. Внутрішньовенне струминне введення ліків.
63. Забір крові з вени для лабораторного дослідження.
64. Кровопускання: показання, протипоказання, техніка виконання, можливі ускладнення.
65. Внутрішньовенне краплинне введення ліків. Будова та монтаж системи для інфузійної терапії.
66. Можливі ускладнення ін'єкцій, причини виникнення, надання допомоги.
67. Взяття мазка з зіву та носа, мета, скерування у лабораторію.
68. Лабораторне дослідження харкотиння. Підготовка пацієнта, оснащення, скерування біологічного матеріалу в лабораторію.
69. Лабораторне дослідження сечі. Підготовка пацієнта, оснащення, скерування біологічного матеріалу у лабораторію.
70. Лабораторне дослідження калу. Підготовка пацієнта, оснащення, скерування біологічного матеріалу в лабораторію.
71. Підготовка пацієнтів та участь сестри медичної у рентгенологічному обстеженні органів травлення, іригоскопії, холецистографії, урографії.
72. Підготовка пацієнтів та участь медсестри в ендоскопічних та ультразвукових обстеженнях.
73. Участь сестри медичної у проведенні плевральної пункції: підготовка пацієнта, оснащення, спостереження та догляд за пацієнтом.
74. Участь сестри медичної у проведенні абдомінальної пункції: підготовка пацієнта, оснащення, спостереження та догляд за пацієнтом.
75. Участь сестри медичної у проведенні люмбальної пункції: підготовка пацієнта, оснащення, спостереження та догляд за пацієнтом.
76. Кабінет медичної статистики. Основні форми медичної документації, їх призначення.
77. Ведення медичної документації.
78. Медична етика і деонтологія, їх значення в професійній діяльності сестри медичної.

79. Порухення етико-деонтологічних норм, їх наслідки для пацієнтів.
80. Ієрархія людських потреб по А. Маслоу, п'ять ступенів.
81. Роль сестри медичної у задоволенні людських потреб.
82. Основні поняття та положення медсестринських моделей.
83. Характеристика основних медсестринських моделей.
84. Медсестринські моделі В.Хендерсон та Мойри Аллен.
85. Людські потреби – основа медсестринського догляду.
86. Застосування медсестринських моделей на практиці.
87. Визначення медсестринського процесу, етапи та значення для догляду.
88. Удокументування медсестринського процесу.
89. Санітарно-освітня робота щодо здорового способу життя, загартування, рухової активності, раціонального харчування, активного довголіття, планування сім'ї.

21. Інформаційні ресурси. Рекомендована література

Основна:

1. Анна Р. Довер, Дж. Аластер Іннес, Карен Фейргерст. Клінічний огляд за Маклаудом: 15-е вид. Київ: Медицина, 2024. 479 с.
2. Догляд за хворими (практика): підруч. / за ред. О. М. Ковальнової [та ін.]. Київ: Медицина, 2018. 488 с.
3. Загальна практика — сімейна медицина: у 3 книгах. Книга 2. Внутрішня медицина і педіатрія в загальнолікарській практиці: підручник / за ред.: Л. С. Бабінець. Київ: Медицина, 2025. 479 с.
4. Інфекційні хвороби: підручник / В. М. Козько [та ін.]; ред. В. М. Козько. Київ: Медицина, 2019. 312 с.
6. Касевич Н. М. Основи медсестринства в модулях: навч. посіб. / Н. М. Касевич. Київ: Медицина, 2018. 480 с.
7. Касевич Н. М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підручник / Н. М. Касевич; ред. В. І. Литвиненко. Київ: Медицина, 2017. 424 с.
8. Ковальова О. М. Деонтологія в медицині: підруч. / О. М. Ковальова, Н. А. Сафаргаліна-Корнілова, Н. М. Герасимчук. Київ: Медицина, 2018. 240 с.
9. Кравець Р. С. Ділова українська мова. За новим Українським правописом: навч. посіб. / Р. С. Кравець. Київ: Алерта, 2025. 350 с.
10. Лавренко А. В. Догляд за хворими. Практика: навч. посіб. / А. В. Лавренко, О. А. Борзих. Львів: Магнолія, 2020. 204 с.
11. Лісовий В. М. Основи медсестринства : підручник / В. М. Лісовий, Л. П. Ольховська,

- В. А. Капустник. Київ: Медицина, 2018. 912 с.
12. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: підручник / І. С. Зозуля [та ін.] ; ред. І. С. Зозуля. Київ: Медицина, 2017. 960 с.
 13. Практикум із внутрішньої медицини: терапія: навч. посіб. / за ред. О. С.
 14. Стасишин. Київ: Медицина, 2021. - 136 с.
 15. Сестринська справа: підручник / Н. М. Касевич [та ін.]; ред.: В. І. Литвиненко, Н. М. Касевич. Київ: Медицина, 2017. 816 с.
 16. Сакевич В. Д. Методологія алгоритмів виконання практичних навичок з основ медсестринства: навч.-метод. посіб. Ч. 2 / В. Д. Сакевич, Ю. М. Казаков, Т. А. Трибрат. Львів: Магнолія, 2024. 76 с.
 17. Сімейна медицина: у 3 кн. : підруч. для студ. ВМНЗ IV рівня акредитації. Кн. 2. Симптоми і синдроми у клініці внутрішніх хвороб / за ред.: О. М. Гиріної, Л. М. Пасієшвілі. Київ: Медицина, 2016. 456 с.
 18. Скрипник І. М. Невідкладні стани в клініці внутрішньої медицини / І.М. Скрипник, Н.П. Приходько, О.А. Шапошник. Київ: Медицина, 2024. 335с.
 19. Тестові завдання і ситуаційні задачі з охорони праці в медичній галузі : навч. посіб. / О. П. Яворовський [та ін.] ; за ред. О. П. Яворовського, І. В. Сергети. Київ: Медицина, 2019. -223 с.
 20. Юрко К. В. Внутрішньо-лікарняні інфекції та інфекційний контроль: навч. посіб. / К. В. Юрко, В. М. Козько, Г. О. Соломенник. Київ: Медицина, 2020. 296 с.

Допоміжна:

1. Антропова Т. О. Медсестринство в сімейній медицині: підруч. / Т. О. Антропова. 4-те вид., випр. Київ: Медицина, 2015. 488 с.
2. Загальна практика – сімейна медицина: у 3 книгах. Книга 3. Спеціалізована медицина в загальнолікарській практиці: підруч. / Л. С. Бабінець [та ін.]; ред. Л. С. Бабінець. Київ: Медицина, 2025. 463 с.
3. Загальна практика – сімейна медицина: у 3 книгах. Книга 1. Організація первинної медичної допомоги: підруч. / Л. В. Андріюк [та ін.]; ред. Л. С. Бабінець. Київ: Медицина, 2023. 448 с.
4. Бабінець Л.С. Загальна практика – сімейна медицина: у 3 книгах. Книга 2. Внутрішня медицина і педіатрія в загальнолікарській практиці: підруч. / Л. С. Бабінець [та ін.]; ред. Л. С. Бабінець. Київ: Медицина, 2025. 479 с.
5. Бабінець, Л. С. Захворювання органів дихання в сімейній медицині : навч. посіб. / Л. С. Бабінець, І. О. Боровик, Л. В. Андріюк. Київ: Медицина, 2019. 312 с.

6. Бабінець Л. С. Захворювання органів травлення у сімейній медицині: навч. посіб. / Л. С. Бабінець, І. О. Боровик, Л. В. Андріюк. Київ: Медицина, 2021. 328 с.
7. Белікова І. В. Громадське здоров'я: навч.-метод. посіб. / І. В. Белікова, І. А. Голованова, Н. О. Ляхова. Львів: Магнолія, 2024. 182с.
8. Внутрішні хвороби: національний підручник : у 2-х ч. Ч. 1. Розділи 1-8 / Л. В. Глушко [та ін.]; ред. Л. В. Глушко. Київ: Медицина, 2022. 680 с.
9. Біохімічні показники в нормі і при патології. 2-е вид. // Л. І. Кобилінська [та ін.]; ред. Л. І. Кобилінська. Київ: Медицина, 2025. 415 с.
10. Гищак Т. В. Основи медичних знань і тактичної медицини / Т. В. Гищак, О. В. Долинна. Київ: Каравела, 2024. 284 с.
11. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л. С. Савка, Л. І. Разінкова, О. І. Коцар ; ред.: Л. М. Ковальчук, О. В. Кононов. Київ: Медицина, 2017. 600 с.
12. Інфекційні хвороби: підруч. / В. М. Козько [та ін.]; ред. В. М. Козько. Київ: Медицина, 2019. 312 с.
13. Ісаков Р. І. Медична психологія / Р. І. Ісаков. Київ: Медицина, 2025. 367 с.
14. Історія медицини і медсестринства: навч. посіб. / Л. Ф. Луцик, В. Р. Малюта, В. І. Мельник, О. Г. Григола. Київ: Медицина, 2018. 376 с.
15. Клінічна імунологія та алергологія: підр. / В. В. Чопяк [та ін.]; за ред. В. В. Чопяк, А. М. Гаврилюк. Київ: Медицина, 2024. 479 с.
16. Клінічна фармакологія: посібн. / М. В. Хайтович [та ін.]; за ред. М. В. Хайтович, Г. В. Зайченко. Київ: Медицина, 2024. 335 с.
17. Клінічне медсестринство в інфектології: навч. посіб. / В. І. Белдій, У. П. Весклярова, Т. В. Покровська, Л. Г. Вовк. Київ: Медицина, 2022. 264 с.
18. Ковальова О. М. Деонтологія в медицині: підруч. / О. М. Ковальова, Н. А. Сафаргаліна-Корнілова, Н. М. Герасимчук. Київ: Медицина, 2018. 240 с.
19. Козько В. М. Клінічне медсестринство в інфекційних хворобах: навч.посіб. / В. М. Козько, Г. О. Соломенник, К. В. Юрко. Київ: Медицина, 2018. 256 с.
20. Лавренко А. В. Догляд за хворими – практика / А. В. Лавренко, Л. А. Борзих. Львів: Магнолія, 2025. 204 с.
21. Медичне право / Р. А. Майданик [та ін.]. Київ: Юрінком інтер, 2024. 672 с.
22. Медсестринство у внутрішній медицині: підр. / О. С. Стасишин [та ін.]. Київ: Медицина, 2023. 496 с.
23. Основи екології та профілактична медицина: підруч. / Д. О. Ластков [та ін.]. Київ: Медицина, 2017. 472 с.

24. Практикум із внутрішньої медицини: Терапія: навч. посіб. / О. С. Стасишин [та ін.]; за редакцією О. С. Стасишин. Київ: Медицина, 2021. 136 с.
25. Практична охорона праці в медичній галузі: навч. посіб. / О. П. Яворовський [та ін.]; за ред. О. П. Яворовського. Київ: Медицина, 2023. 391 с.
26. Сімейна медицина: реалії і перспективи / за ред. Л. С. Бабінець. Тернопіль: Укрмедкнига, 2024. 1024 с.
27. Сімейна медицина: у 3 кн. Кн. 2. Симптоми і синдроми у клініці внутрішніх хвороб / Л. С. Бабінець [та ін.]; ред.: О. М. Гиріна, Л. М. Пасієшвілі. Київ: Медицина, 2016. 456 с.
28. Скрипник І. М. Невідкладні стани в клініці внутрішньої медицини: навч. посіб. / І. М. Скрипник, Н. П. Приходько, О. А. Шапошник. Київ: Медицина, 2024. 335 с.
29. Тарасюк В. С. Паліативно-хоспісна допомога: навч. посіб. / В. С. Тарасюк, Г. Б. Кучанська. Київ: Медицина, 2021. 328 с.

Інформаційні ресурси:

1. UpToDate – Evidence-Based Clinical Decision Support – <https://www.uptodate.com/contents>
2. CDC – Centrs for Disease Control and Prevention – <https://www.cdc.gov>
3. WHO Guidelines – ВООЗ – <https://www.who.int/publications/guidelines>
4. NICE - (UK) – клінічні рекомендації – <https://www.nice.org.uk/>
5. База знань з питань органних захворювань – [https:// www.orphadata.com.ua](https://www.orphadata.com.ua)
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – <https://www.nbu.gov.ua>
7. Національна наукова медична бібліотека України – <https://library.gov.ua>
8. Національний портал з імунізації – <https://vaccine.org.ua>
9. МОЗ України – <https://moz.gov.ua>
10. Центр громадського здоров'я МОЗ України – <https://phc.org.ua>
11. Сервіс перевірки контрагентів – <https://youcontrol.con.ua>
12. Мобільний додаток МСА Україна для лікарів – <https://mca.net.ua>
13. Цифрове видавництво Експертус – <https://shop.expertus.media/catalog/okhorona-zdorovya/>